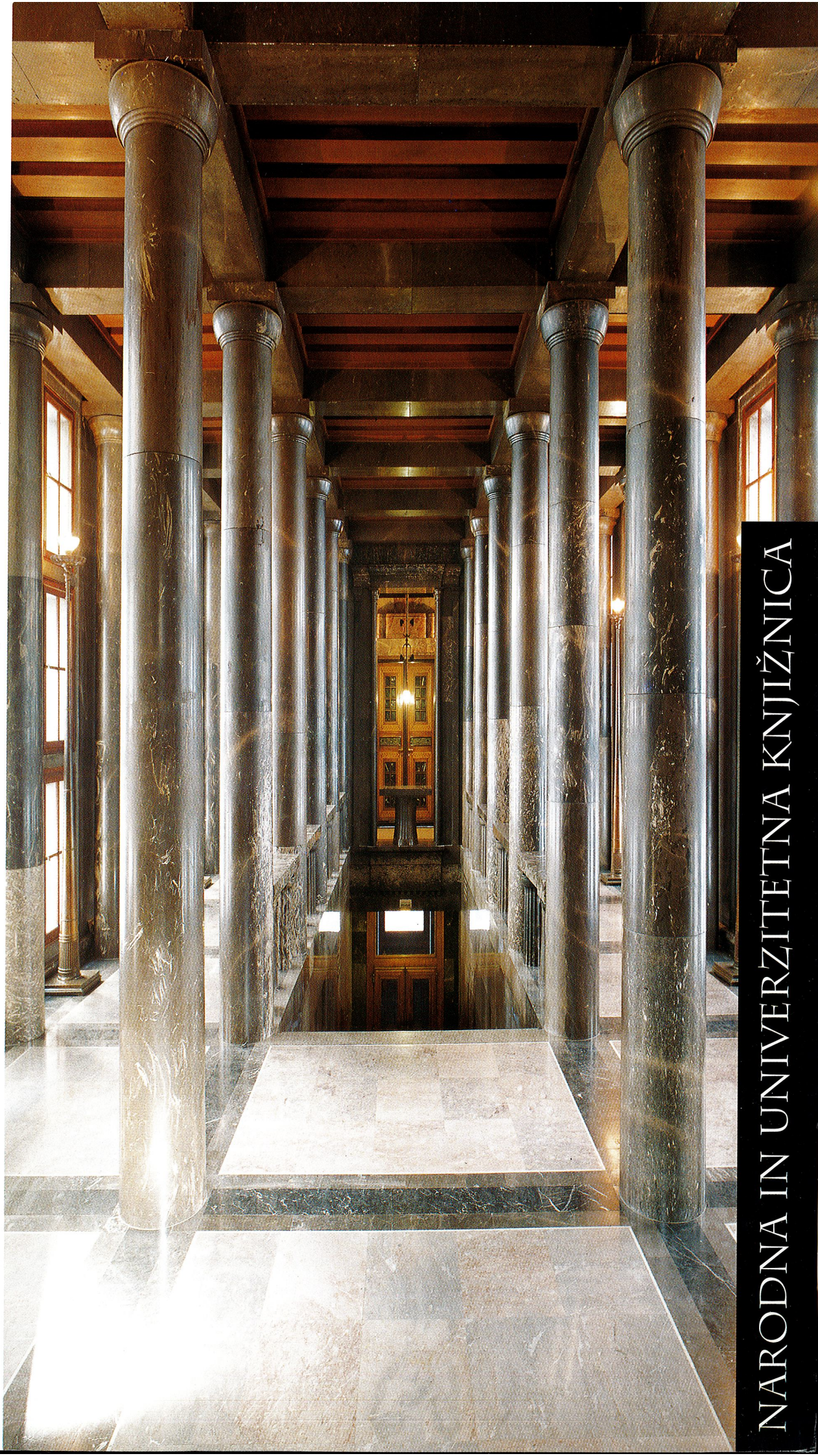

LJUBLJANA

KNJIŽNIČARŠKE NOVICE

6

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

junij 2002

Knjižničarske novice 12(2002)6

ISSN 0353-9237

Izdala in založila: *Narodna in univerzitetna knjižnica*

Turjaška 1

1000 Ljubljana

telefon (01) 2001 176, 2001 110

http://www.nuk.uni-lj.si/

Za knjižnico: *mag. Lenart Šetinc*

Odgovorna urednica: *Vilenska Jakac-Bizjak*

Glavna urednica: *Jelka Kastelic*

Uredniški odbor: *dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Maja Žumer*

Naslovnico oblikoval: *Aleksij Kobal*

Fotografija na naslovnici: *Goran Bertok*

Tisk: Tiskarna Littera picta, d.o.o.

Naklada: 630 izvodov. Letna naročnina; naročila in odpovedi pošiljajte pisno na naslov uredništva. Prejetih tekstov ne lektoriramo in ne honoriramo. Razmnoževanje ni dovoljeno.

Naslov uredništva: NUK, Informacijski center za bibliotekarstvo, za "Knjižničarske novice", Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevke lahko pošiljate tudi na disketah ali po elektronski pošti: jelka.kastelic@nuk.uni-lj.si.

SPLOŠNE KNJIŽNICE

IZPOSOJA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA V SPLOŠNO BOLNIŠNICO MARIBOR

V mesecu januarju je minilo eno leto, odkar smo v Knjižnici Tabor, enoti Mariborske knjižnice, pričeli z izposojjo v bolnišnico. V prispevku želim prikazati, kako je potekala izposoja v Splošno bolnišnico Maribor v letu 2001.

Na idejo o izposoji v bolnišnico smo prišli že leto poprej. Želeli smo pomagati hospitaliziranim, da bi čim lažje preživeli dneve zdravljenja, da bi s knjigo pozitivno vplivali na proces zdravljenja in nenazadnje, da bi pridobili nove uporabnike. Obenem smo v svoje delo želeli vnesti nekaj novega, pozitivnega, nekaj, s čimer bomo tudi sami osebnostno rasli, se notranje bogatili in zadostili potrebi pomagati sočloveku. Dogovorjeno je bilo, da najprej obiščemo bolnike na internem oddelku. V naši enoti, Knjižnici Tabor, delamo štiri knjižničarke, ki smo se odločile, da bomo poleg svojega rednega dela obiskovale tudi bralce v Splošni bolnišnici Maribor. Z nestrpnostjo smo pričakovale prvi klic in se spraševale, kako nas bodo sprejeli pacienti in osebje bolnišnice. Delo je lepo steklo in osebje po oddelkih je kar hitro ugotovilo, kdo so obiskovalke, ki z veliko črno torbo obiskujejo njihove bolnike.

Izposoja poteka tako, da se delavke tedensko menjavamo. Pred izposojjo knjige razkužimo, enako storimo tudi, ko nam pacienti knjige vrnejo. Izposoja knjižničnega gradiva se ni osredotočila

samo na interni oddelek, ampak so nas poklicali tudi pacienti z drugih oddelkov (ušesni, ginekološki, travmatološki, infekcijski). Sami pa smo ponudili naš servis pacientkam na porodniškem oddelku, saj so tam pacientke z najdaljšo ležalno dobo. Največ obiskov beležimo prav v porodnišnici. Sledijo revmatološki, gastroenterološki, nevrološki, hematološki, kardiološki in nefrološki oddelek. Bolniki so zelo hvaležni in prijetno presenečeni, da lahko na ta način zadostijo svoje bralne potrebe tudi v bolnišnici. Radi tudi poklepetajo z nami in nekaterim poiščemo vse možne podatke o njihovi bolezni. Statistika kaže, da je bilo v lanskem letu več izposojenih strokovnih knjig kot leposlovja. Periodiko smo izposodili predvsem v porodnišnici. Polovica od 16 na novo včlanjenih bralcev je iz različnih krajev severovzhodne Slovenije, kar kaže na to, da bolnikom, ki živijo v Mariboru, v glavnem prinesejo gradivo sorodniki.

Z vračanjem gradiva ni bilo posebnih problemov. Po odpustu iz bolnišnice so nas bralci v glavnem sami poklicali, da smo prišli po gradivo na oddelek ali pa so ga sami vrnili v našo enoto. Neka bralka iz Prekmurja si je izposojala knjige tudi po odpustu iz bolnišnice, ko je hodila na redne mesečne preglede v Mariborsko bolnišnico. Samo nekaj pacientov je pustilo gradivo pri glavni sestri na oddelku.

In kako je z informiranostjo pacientov? Največja težava je prezaposlenost medicinskega osebja, da bi se neposredno angažiralo pri informiranju pacientov z možnostjo izposoje v bolnišnico. Zato je najbolj učinkovit način pridobivanja bralcev poleg plakatov, ki so izobešeni po oddelkih in zloženek, ki so na voljo pacientom, obisk knjižničark po sobah, na kar pa osebje na vseh oddelkih ne gleda z enako mero razumevanja in simpatije. Menim, da bo največ odvisno od nas samih, kako bomo

znali biti prodorni in vztrajni, saj je še veliko bolnikov, ki niso seznanjeni z možnostjo izposoje gradiva v bolnišnico, pa tudi takih, ki niso dovolj samozavestni in odločni, da bi nas poklicali, zato jim bomo morali knjigo sami približati in jih popeljati v svet branja. Želimo si, da bi izposojo razširili na vse oddelke Splošne bolnišnice Maribor in da bi nam bilo pri tem osebje bolnišnice v večjo oporo. Informacije o možnosti izposoje v bolnišnico pa niso omejene samo na oddelke bolnišnice, temveč so zloženke na razpolago v vseh enotah Mariborske knjižnice. Vsake toliko časa pa občane Maribora seznanjamo z našim uporabniškim servisom tudi v dnevniku Večer in Radiu Center. O izposoji v bolnišnico smo seznanili tudi bralce glasila Mestne četrti Magdalena, saj na njenem območju delujeta naša enota Knjižnica Tabor in Splošna bolnišnica Maribor.

Na koncu še nekaj statističnih podatkov obiska in izposoje.

Na novo včlanjenih je bilo 16 bralcev. Obiskov je bilo 129. Izposojenih je bilo 107 enot strokovnega gradiva, 85 enot leposlovja in 70 serijskih publikacij. Skupaj 262 enot knjižničnega gradiva. Podanih je bilo 35 informacij in zbranih 71 virov.

Tako. Prvi koraki so narejeni. Menimo, da dokaj uspešno in verjamemo, da bodo rezultati v prihodnjih letih še boljši in vzpodbuda morda še za koga. Želeli pa bi ustvariti specializirano splošno knjižnico v okviru bolnišnice, ki bi bila ena od naših enot, tako da bi se bralne aktivnosti in biblioterapija vključevale v terapevtski proces.

na novo včlanjeni	obiski	izposoja gradiva				informacije	viri
		stroka	leposlovje	periodika	skupaj		
16	129	107	85	70	262	35	71

Dragica Goljat,
Mariborska knjižnica

MED TRADICIJO IN NOVIMI IZZIVI

www.kamniskaveronika.net

Pred tremi leti smo ob praznovanju 50-letnice Matične knjižnice Kamnik izdali knjigo Veronika z Malega gradu - ljudsko pripovedno izročilo s Kamniškega. Pobuda za izdajo prve antologije ljudskega pripovedništva iz našega lokalnega okolja so bile konkretne potrebe, predvsem otrok, ki so po tem gradivu velikokrat spraševali. Lotili smo se torej zbiranja zelo tradicionalnega gradiva in pri tem upoštevali tudi strokovne zahteve narodopisja. Knjigo smo pripravile sodelavke Matične knjižnice Kamnik Breda Podbrežnik Vukmir, Maja Šinkovec Rajh in Andreja Štorman, ilustriral jo je Kostja Gatnik, opombe in komentarje pa je pripravil etnolog dr. Tone Cevc.

Dober odziv bralcev in strokovne javnosti nas je spodbudil, da smo tradicionalno vsebino prenesli tudi v sodobni čas, tako da smo knjigo predstavili v nov medij in sicer na internet. Nastala je interaktivna knjiga Veronika z Malega gradu (<http://www.kamniskaveronika.net>). S tem smo tradicionalni vsebini dodelili drugačno vlogo, kar pomeni drugačno dožemanje, in način uporabe, možnost dopolnjevanja, nadgrajevanja in stik z bralci. Zanimalo nas je, ali lahko tako tradicionalna vsebina pritegne "bralca" tudi na sodobnem mediju, ko v spletni dogodivščini išče svojo pot v svet pravljic. Poleg posameznikov, ki interaktivno knjigo "prebirajo" za zabavo in v prostem času, vidimo možnost uporabe te spletne strani tudi pri izobraževalni dejavnosti osnovnih šol.

Naši izzivi in vzroki za pripravo klasične in interaktivne knjige so bili torej naslednji:

- Omogočiti lažji dostop do kamniških ljudskih pravljic, ki doslej še niso bile zbrane.

- Prispevati k ohranjanju ljudskega izročila in spodbujanju zanimanja zanj, zlasti med mladimi.
- Razvijanje sodelovanja med splošnoizobraževalno knjižnico in osnovnimi šolami, predvsem v lokalnem okolju.
- Skušamo se uveljaviti kot identifikacijski znak naše lokalne skupnosti, kar hkrati pomeni tudi promocijo knjižnice.

Struktura interaktivne knjige

Interaktivno knjigo sestavlja več sklopov, ki so med seboj povezani in omogočajo, da si uporabniki izberejo različne poti skozi spletno dogodivščino.

- Prvi sklop smo poimenovali **Knjiga** in vsebuje 28 pravljic in povedk, slovar narečnih besed, opombe in komentarje ter ilustracije iz klasične knjige.
- Drugi sklop je **Svet pravljic** z orientacijskim zemljevidom. Na njem so simbolično zajete geografske značilnosti kamniške pokrajine, kar omogoča lažjo orientacijo po prostoru. Simboli na zemljevidu teritorialno umeščajo izvor oz. zapis posameznih pravljic. V tem sklopu so tudi štiri igre oz. naloge.
- Tretji sklop je namenjen **komunikaciji z obiskovalci strani**, kjer lahko obiskovalci pošiljajo elektronske razglednice, vpišejo svoje mnenje v "knjigo" vtisov in sodelujejo pri različnih likovnih in literarnih natečajih. Doslej smo jih izvedli pet. Z zadnjima dvema natečajema, kjer je sodelovalo preko 150 učencev iz štirinajstih osnovnih šol, smo se vključili v festival eSchola, ki je nastal na pobudo Evropske komisije in Evropskega šolskega omrežja in že nekaj let uspešno poteka tudi v Sloveniji. Za nas so zelo dragoceni tudi osebni stiki, zato pripravljamo za nagrajence vseh doslej izvedenih

natečajev v poletnih mesecih zanimivo srečanje na Veliki Planini.

Naše siceršnje sodelovanje z osnovnimi šolami smo obogatili s številnimi dejavnostmi, ki smo jih pripravili ob knjigi. Na to temo smo za učence izvedli različne kulturne dneve, razstave, delavnice ter predstavitve na nekaterih šolah in v naši knjižnici. Vsebinsko in nekaj možnosti za vključevanje v program osnovne šole smo predstavili na srečanju šolskih knjižničark v devetletkah, pripravili smo prispevek v zborniku Učenje in poučevanje s knjižnico v osnovni šoli, sodelovali na festivalu eSchola in nenazadnje predstavili interaktivno knjigo tudi na Mednarodni izobraževalno računalniški konferenci MIRK 2002.

Andreja Štorman,
Matična knjižnica Kamnik

SLOVENSKI DNEVI KNJIGE IN SVETOVNI DAN KNJIGE NA ODDELKU ZA OTROKE IN MLADINO V MATIČNI KNJIŽNICI IZOLA

Slovenske dneve knjige in Svetovni dan knjige smo v tednu pred prvomajskimi prazniki v Matični knjižnici Izola praznovali skupaj z našimi bralci. Knjižničarke smo pripravile žrebanje in bralce obdarile s spodbudno mislijo ali s knjižnim darilom, saj je moto Slovenskih dnevov knjige prav *"Podarimo knjigo in cvet"*. Bralci so v lepem vremenu lahko posedeli pri mizicah, ki smo jih postavile na ploščad pred knjižnico, prisluhnili glasbi in kaj prebrali. Lahko pa so tudi poklepetali ob pitju čaja ali kave, za kar je poskrbela DROGA d.d. Izola.

Knjižničarki z oddelka za otroke in mladino pa sva našim najmlajšim obiskovalcem pripravili presenečenje: pravljurna soba je bila odprta kar ves teden in otrokom sva vsak popoldan pripovedovali pravljice. Dvakrat so nas v dopoldanskih urah skupaj z vzgojiteljicami in varuhinjami obiskali tudi otroci iz vrtca Mavrica. V tem tednu je prišlo pravljice o Leteči hišici, Ježkovem srečnem bendu, Krokodilu muzikantu, Frančku strašnem in o Hišici za vse poslušat skoraj 70 otrok. Pa otrok niso pritegnile le pravljice, tudi delavnice so bile zanimive! Izdelali smo si bobenček, polinezijsko glasbilo marakas, pa še papirnate hišice, piščančke in rakete, ki so veselo preletavale pravljurno sobo! Pravljico o Ježkovem srečnem bendu pa smo tudi zaigrali. Da so bili dnevi še bolj praznični, smo se posladkali tudi z lizikami in bonboni, ki jih je poslala Dejanova družina: deček Dejan je ravno v tem tednu praznoval svoj šesti rojstni dan in je želel to deliti tudi z nami. Seveda smo mu zapeli Vse najboljše! Pesmico pa so otroci zapeli tudi knjižničarki Nives, ki je prav tako praznovala (ne povemo kateri) rojstni dan. Otroke je obdarila z velikimi lizikami in pripravila žrebanje, na katerem je vsak otrok dobil manjšo igračko. In konec? Z vzgojiteljicami iz vrtca Mavrica smo se knjižničarke dogovorile, da bodo otroke v pravljurno sobo k uram pravljic pripeljale še večkrat, saj so bile poleg otrok tudi one navdušene nad tako obliko dela z malčki.

Špela Pahor,
Matična knjižnica Izola

**DR. NATAŠA GOLOB V
OSREDNJI KNJIŽNICI
SREČKA VILHARJA KOPER**

Društvo bibliotekarjev Primorske in Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper sta organizirala v čitalnici knjižnice 19. aprila 2002 predavanje dr. Nataše Golob o miniaturni v srednjeveški knjigi.

Dr. Nataša Golob je izredna profesorica na Oddelku za umetnostno zgodovino na Filozofski fakulteti in v Sloveniji vodilna poznavalka srednjeveške umetnosti. Predava pa tudi na Oddelku za bibliotekarstvo. Med bibliotekarje jo je pripeljalo raziskovanje miniaturne v srednjeveških rokopisih. In na področju kodikologije je največja strokovnjakinja pri nas in gotovo med pomembnejšimi v Evropi.

Predavanje, ki so ga spremljali diapozitivi, je bilo za nas bibliotekarje izredno poučno. Tema predavanja je bila s področja zgodovine knjige, in sicer o srednjeveški knjigi.

Slišali smo nekatera temeljna spoznanja o srednjeveški knjigi, o tem, kako je nastajala, kdo so bili njeni ustvarjalci in kakšna je bila po izgledu. Osrednja tema predavanja pa je bila miniaturne v srednjeveški knjigi. Predavateljica je za predavanje izbrala zelo domišljene miniaturne. Podobe na njih so same govorile o srednjeveški knjigi, seveda s pomočjo odlične razlage.

Čeprav ni veliko bibliotekarjev, ki se srečajo ali celo delajo s srednjeveško knjigo, nam poznavanje zgodovine knjige pomaga pri razumevanju današnje knjige. Tako kot nas vse primerjave v zgodovini pripeljejo do bolj jasnih spoznanj o sodobnih časih, nam tudi srednjeveška knjiga in kar je z njo povezano, pomaga razložiti vsa dogajanja s sodobno knjigo in razširi znanje o njej.

Ne samo vsebina predavanja, ampak tudi osebna zavzetost in predanost

delu, ki smo jo začutili pri dr. Nataši Golob, nas je obogatila.

Damjana Ivančič,
Osrednja knjižnica Srečka Vilharja
Koper

**STROKOVNO SREČANJE
MLADINSKIH
KNJIŽNIČARJEV
V NOVI GORICI**

Že kar tradicionalno je, da majsko strokovno srečanje mladinskih knjižničarjev, ki jih sicer pripravlja Pionirska knjižnica, enota Knjižnice Otona Župančiča, pripravi ena od slovenskih splošnih knjižnic. Tako smo bili do sedaj na strokovnih izletih v Mariboru, Murski Soboti, Ptuj, Radovljici, Sežani in Slovenj Gradcu.

V letošnjem maju pa je strokovno srečanje pripravila Goriška knjižnica Franceta Bevka in sicer v sredo, 8. maja 2002, v Novi Gorici.

29 knjižničark (predvsem iz Ljubljane in širše okolice) se nas je peljalo v Novo Gorico s posebnim avtobusom, nekaj kolegic in kolegov pa se nam je pridružilo še tam, tako da nas je bilo na vseh skupaj okrog 50. V Goriški knjižnici sta nas prisrčno sprejela v.d. ravnatelj knjižnice gospod Boris Jukić in bibliotekarka gospa Mihaela Kavčič. Razkazala sta nam novo stavbo knjižnice in predstavila njene perspektive in trenutne težave. V večnamenskem prostoru v kleti so nas postregli z malico.

Otvoritev nove Goriške knjižnice Franceta Bevka je bila 8. februarja 2000. Arhitekti Vojteh Ravnikar, Robert Potokar in Maruša Zorec so si jo zamislili v obliki polodprte knjige. V procesu načrtovanja in izvedbe je nastala uporabnikom prijazna knjižnica, ki s svojo arhitekturo izraža čas na prelomu tisočletja in dopolnjuje

mestno sliko Nove Gorice. Objekt ima 6177 m² uporabne površine, od tega jih ima knjižnica 4569 m² in garaža 1608 m². Knjižnica ima dve nadstropji. V pritličju so predšolska in mladinska zbirka, leposlovje in umetnost za odrasle, dve zaprti skladišči, skladišči potujoče knjižnice in garaža, v prvem nadstropju pa so strokovna in referenčna literatura, AV center, periodika in domoznanstvo, kjer je tudi "srce" knjižnice, spominska soba Franceta Bevka. Povsod so računalniki z dostopom do COBISS-a in interneta. Knjižnica tako ponuja svoboden dostop do informacij vzgoje in kulture. Razvija se v pomembno informacijsko, izobraževalno, kulturno in družabno središče, ki ima pomembno vlogo tudi za Slovence onstran meje. Vendar bo lahko le z dodatnim strokovnim kadrom izvajala svoje funkcije, izpopolnjevala svojo vzornost in upravičila svojo pomembno in zahtevno investicijo.

○ Nato smo si ogledali Frančiškanski samostan na Kostanjevici, griču nad mestom. Samostan so zgradili leta 1625, v 1. svet. vojni je bil porušen, a so ga obnovili. Samostansko cerkev odlikuje bogata štukatura. V kripti je grobnica Burbonov, med njimi zadnjega francoskega kralja Karla X, ki je po juljski revoluciji 1830 pribežal v Gorico in tam šest let kasneje umrl zaradi kolere. Navdušila nas je obnovljena knjižnica s številnimi knjigami; najpomembnejše med njimi so sodobno in vzorno razstavljene. Videli smo tudi zvezke *Cvetja z vertov sv. Frančiška*, ki jih je urejal pater Stanislav Škrabec; lingvist, ki je na platnicah svojega mesečnika pisal o različnih vprašanih slovenskega jezika. Vsaki dve leti v samostanu prirejajo Škrabčeve dneve; razprave s teh strokovnih srečanj objavijo v zbornikih.

Obiskali smo tudi slovensko knjižnico Damira Feigla v Gorici. Njene korenine segajo v leto 1948, ko je bilo ustanovljeno Slavjansko bravno društvo. Današnja knjižnica je dobila

prostore v Šolskem domu leta 1981 in tedaj so jo imenovali po Damirju Feiglu (1879 – 1959), pisatelju, humoristu, uredniku Goriške Matice in časopisa Soča, sodelavcu Franceta Bevka. Nov korak k utrjevanju knjižničarske dejavnosti je bil storjen leta 1989, ko so bili odprti novi prenovljeni prostori v pritličju Šolskega doma. Feiglova knjižnica je prišla v sklop Narodne in študijske knjižnice v Trstu. Knjižničarska dejavnost je dobila potrebno profesionalnost in strokovnost; k temu je veliko prispevala s svojo požrtvovalno strokovno pomočjo gospa Zdenka Smole, bibliotekarka iz Delavke knjižnice v Ljubljani. V naslednjih letih se je Feiglova knjižnica uveljavila v slovenskem in kulturnem prostoru v Gorici. Danes je to knjižnično-informativno središče na meji med dvema državama. Poleg vsakdanjega dela z bralci knjižnica prireja številne predstavitve knjig, tečaje iz knjižničarstva, literarne popoldneve za maturante, predavanja o zgodovini Goriške, razstave in Otroške urice, ki v zadnjih desetih letih izstopajo glede na obisk in uspeh.

Vsem zaposlenim v Goriški knjižnici se zahvaljujemo za zanimivo in prijetno strokovno srečanje mladinskih knjižničarjev v Novi Gorici. Prav posebno se zahvaljujemo gospodu Jukiću in gospe Kavčičevi, ki sta nas vodila ne le po svoji knjižnici, ampak spremljala tudi na Kostanjevico in v Gorico. Goriški knjižnici iskreno želimo ugodnejše finančne pogoje, da bo lahko izvajala vse knjižnične dejavnosti, ki jih novozgrajena in sodobno opremljena knjižnica omogoča!

Pa še to:

Matična knjižnica Šmarje pri Jelšah in posebno njena enota Rogaška Slatina že letos vabita na majsko strokovno srečanje mladinskih knjižničarjev v naslednjem letu. Pokazali nam bodo tudi košček

Štajerske, ki ga obravnava letošnji Slovenski knjižni kviz.

Tilka Jamnik,
Knjižnica Otona Župančiča,
Enota Pionirska knjižnica

ULTIMA THULE

Mladinske knjižničarke smo se na dan zmage odločile stestirati goriško mejno grofijo slovenskega imperija. Ugotovile smo: novogoriška knjižnica je ena od tistih, ki se jim ni treba sramovati hiš, v katerih so. In obratno.

Žal je mesto imelo manj sreče z grbom: tisti, ki je Novi Gorici v občinski grb pripopal nagelj, je moral biti infiltriran bodisi s furlanske bodisi – po nageljnu sodeč - z gorenjske skalnate strani. Namesto po kanalih, bencinskih hlapih, postanih smeteh, gorenjskih nageljnih itd. mesto namreč diši po ligustru in cvetočih akacijah (stroka jih imenuje robinije). Ni si težko predstavljati, kako je poplava vonjev raznežila naše rahločutne ženske duše; 'tvoja vitkost teče kot teman nakit', se je nekoč zareklo Elsi Lasker-Schüler. Potem je še furlanska, Vivaldijeva in Pasolinijeva ravnina ukrivila nizko oblačnost nekam za obzorje in v večnost, c'est la mer allée avec le soleil, tako nekako, čeprav je najbližje morje v tisti smeri Biskajski zaliv - ko gre za večnost, pač ni na mestu biti drobnjakarski.

Tudi vodnik po Kostanjevici je bil pravi: ne zato, ker sva se očitno spoznala že v katerem od prejšnjih življenj, ampak zato, ker nas je na hitro peljal skozi cerkvico, grobnico Bourbonov (ne Danielsovih) in samostansko knjižnico. "Gremo samo skozi", pa mu ne prostor ne duša nista dala, da ne bi vsaki dodal vsaj petnajst minut najnujnejšega.

Langobardski (po novem schengenski) limes smo preskočile

zgolj simbolično. Goriška knjižnica Damira Feigla nam je učinkovitost Evropske unije pokazala v novi luči: če knjižnica lahko dobi celoletno državno dotacijo za tekoče leto šele 18.decembra, pa preživi, potem so slovenski običaji, ko se pogodbe sklepajo maja za tekoče leto, takorekoč od totalitarnega, nečloveškega itd. socializma podedovani nadstandard, rezultat heretičnega političnega prepričanja, da za preživetje celo knjižnice potrebujejo denar. V tem trenutku lahko le upamo, da skrivni, očitno samo insiderjem znani mehanizmi za preživetje knjižnic v EU ne temeljijo na tistem slovenskem prispevku k ekonomski teoriji, ki ga poznamo kot teorem o oblancih.

In končno smo zahvaljujoč Borisu Jukiču, DNK, skreirale geslo za temeljno podatkovno bazo EBSGO (Ekskluzivni Bibliotekarski Seznam Gostinskih Obratov): beyond reasonable doubt spodobno gostilno Žeja v Ozeljanu, v neposredni bližini avtoceste, s spodobno kuhinjo in nadvse spodobnim vinom (ah, ...), a z žal zanikrnimi salatami. Zato gostilni tri, dnevu pa vsaj dobre štiri zvezdice od petih.

Pa še kdaj.

Lado Planko,
Knjižnica Kulturnega centra Ivan
Napotnik, Velenje, Knjižnica

MOJCA POKRAJCUJLA V MATIČNI KNJIŽNICI IZOLA

Mojca Pokrajculja je pometala tla in med smetmi našla krajcar. Zanj si je kupila piskrček ... Tako se začne priljubljena slovenska ljudska pravljica o deklici, ki je v mrzli zimski noči pod svojo streho sprejela premražene gozdne živali. Srečno bi živeli do konca svojih dni, če ne bi lisička ponoči polizala vsega medu, za svoje dejanje pa obtožila nedolžnega zajčka. Vsi so se zapodili za njim in ga hoteli kaznovati, Mojca Pokrajculja pa je ostala sama s piskrčkom.

Skupaj z otroki, ki prihajajo v našo knjižnico k uram pravljic, smo se odločili, da staršem za zadnje srečanje v tem šolskem letu pripravimo presenečenje. Sestavili smo gledališko skupino Zadnja minutka in pravljico Mojca Pokrajculja uprizorili. Naj vam predstavimo naše male igralce: dobrosrčno Mojco je igrala Ema Kovačevič, volk mesar, ki je preskrbel med za večerjo, je bil Dejan Šuštar, v vlogi medveda čevljarja je nastopal Patrik Čeligoj, ubogega zajčka krojača je igrala Katja Poje, v jelenčka drvarja se je preoblekla Anja Mattica in Gaja Pribac je bila prebrisana lisička šiviljička, ki se je sladkala z medom. Da bi lahko nastopili vsi otroci, ki so si tega želeli, smo v pravljico vključili še račko potapljačko, želvo plavalko in kužka čuvaja, ki so jih zaigrali Taja Jamnik, Ema Rezo in Tine Černač. Iz mešalnega bobenčka je tople in mehke zvoke izvabljala Sara Kušar. Vmesno besedilo je brala spodaj podpisana režiserka. Kostume nam je prijazno posodila vzgojiteljica Darinka Panger. Igralce sta gostom predstavila povezovalca programa Nives Kaligarič in mali Sebastjan Markežič. Pravljíčna soba je bila komaj dovolj velika za vse družinske člane in druge goste, ki so navdušeno ploskali. Predstavo je na video kamero snemala Marina Hrs, ki je tudi fotografirala. Na koncu je

knjižničarka Nives otroke obdarila s skromnimi knjižnimi darili, naša prostovoljka Urška Stepanek pa jih je razveselila z ledenimi lučkami. Starši so lahko ob kozarčku soka in piškotih še malo poklepetali. Slednjič smo se poslovili in si obljubili, da se spet srečamo na prvi torek v oktobru. Prav težko bo čakati!

Špela Pahor,
Matična knjižnica Izola

MEDNARODNA SREČANJA

UKSG KONFERENCA IN RAZSTAVA

15. do 17. april 2002,
University of Warwick
www.uksg.org

Letošnja konferenca UKSG je bila jubilejna petindvajseta. Organizatorji so se zato še posebej potrudili in pripravili tridnevno konferenco z uglednimi predavatelji. Posebno svečan pa je bil tudi sprejem z večerjo in ogromnim ognjemetom za delegate drugi dan konference, in sicer v dvorcu Stoneleigh Abbey blizu srednjeveškega mesta Kenilworth.

Prijavljenih je bilo 514 delegatov. Glavnina njih je prišla iz različnih knjižnic in centrov Velike Britanije, kar nekaj jih je bilo iz Irske, Nizozemske, Francije, Nemčije, Združenih držav, Danske, Švedske, Norveške, Finske, Španije, Islandije, Avstrije (dva delegata), udeleženci Slovenije, Izraela, Estonije in Grčije pa smo bili prisotni kot solisti.

Konferenca je bila razdeljena na plenarni del, okrogle mize in delavnice. Okroglih miz in delavnic je bilo 18, vsak delegat pa se je lahko udeležil ene okrogle mize in treh delavnic, ki si jih je izbral vnaprej.

Za mene je bila zanimiva okrogla miza na temo serijske publikacije v novi luči, in sicer prehod z ISBD(S) na ISBD(CR). Pripravila sta jo David Baron in Paul Bunn, glavna bibliotekarja in katalogizatorja serijskih publikacij v British Library. Novi standard bo predstavljen v popolni verziji na letošnji IFLI v Glasgouu.

Pomembno vlogo na vsakoletni konferenci igrajo tudi založniki. Bilo jih je kar 39. Osnovna orientacija predstavitev izdelkov je bilo elektronsko publiciranje. Delegati smo se lahko med vsako pavzo sprehodili med stojnicami in se pozanimali za posamezne ponudbe. Založniki so se predstavili tudi na plenarnem delu z lapidarnimi predstavitvami svojih izdelkov.

UKM je članica UKSG in zato sem kot delegatka prisostvovala redni letni konferenci. Delo je potekalo povsem brez zapletov. Sprejeli smo tudi novo višino članarine, ki bo znašala za naslednje obdobje 79,50 GBP. Vsako leto UKSG voli novi odbor, in sicer 3 člane predsedstva in 9 članov odbora. Za predsednico je bila izvoljena Christine Fyfe (University of Warwick), za tajnico Jill Taylor-Roe (University of Newcastle) in za zakladnika Keith Courtney (Taylor & Francis).

Gospod John Merriman, v 70. letih prodoren direktor založbe Blackwell in stanovitelj konference UKSG leta 1978 v Angliji, je otvoril konferenco. John je bil predsednik konference tri leta, nato pa 13 let organizator srečanj. 8 let pa je bil tudi urednik časopisa *Serials*, ki ga izdaja UKSG. Imenujejo ga starosta UKSG in je za svoje zasluge deležen velikih časti, prejel pa je tudi dve odličji s področja knjigarnarstva in bibliotekarstva.

Plenarni del konference je letos ponudil 9 temeljnih predavanj. Konferenca je obravnavala statistiko in njeno uporabnost v informacijski vedi, pomembnost in uporabnost elektronskih knjig in časopisov, prihodnost založništva in prihodnost akademskih časopisov. Rdeča nit tem pa je bila, kako zagotoviti uporabniku taka iskalna orodja (search engines), ki bodo zagotovila hitro, uspešno, kvalitetno in poceni iskanje, in to predvsem znanstvene informacije. Danes je na internetu objavljenega toliko, da postaja iskanje določenih informacij izredno naporno in zapleteno. Samo na področju kemije je letno na spletu objavljenih ok. 7000 znanstvenih člankov. Kdo lahko vse to prebere, se sprašuje dr. Steven M. Bachrach, ugleden profesor kemije na Trinity University v San Antoniu, ZDA. Verjetno nihče, tudi jaz ne, odgovarjam sam. Zato je potrebno razviti taka iskalna orodja, ki bodo strokovnjaku omogočila najti samo tiste informacije, ki so zanj še posebej zanimive.

Na začetku pa je informacija v pripravi, obdelavi. Z njo se ukvarjajo strokovnjaki z določenih področij. In kako zagotoviti angleškemu zahtevnemu uporabniku kontinuiran dostop do znanstvenih gradiv v okviru svetovne ponudbe. Tu bodo morale tesno sodelovati raziskovalne knjižnice in instituti, ki bodo omogočali napredno dostopanje do informacij, igrali vlogo servisov in finančnih manipulatorjev za pridobivanje novih in novih gradiv. Prihodnost je torej v Veliki Britaniji na strani elektronskih knjižnic, nacionalnih katalogov in v publiciranju znanstvenih informacij, pravi Brian Follett, znanstvenik s področja biologije, trenutno predsedujoči asociaciji *Research Libraries Support Group*.

Podobno kot v Veliki Britaniji potekajo prizadevanja za elektronsko informacijo na pravem mestu in v določenem trenutku tudi drugje v Evropi. Tako so svoja gledanja

predstavili govorniki z Nizozemske, s Finske, iz Avstralije in ZDA. Prispevki o znanstveni informaciji se ukvarjajo predvsem s strategijo transformacije informacije s papirja v elektronsko okolje.

Na Finskem je s pomočjo FinELib-a (nacionalnega elektronskega knjižničnega programa) močno naraslo število članic konzorcija elektronskih publikacij. Tako je danes v okviru konzorcija možen prost dostop do okoli 7.200 elektronskih znanstvenih časopisov, 100 referenčnih baz podatkov, pravnih virov, slovarjev in drugih gradiv. V konzorcij so včlanjene 102 organizacije, ki pokrivajo področje univerz, tehniških fakultet, splošnih knjižnic in nekaterih znanstvenih institutov. Opravljajo letne preglede vstopov v splet, spremljajo uporabniški feedback, ki je izredno pozitiven, pri tem pa znanstveniki in študentje pričakujejo še večjo pestrost ponudbe in enostavnejšo uporabo gradiv. Program postaja vsenacionalni servis.

Če bi sklenila letošnjo konferenco UKSG z razmišljanji in dejanskim stanjem predvsem na Otoku, bi rekla z besedami gospe Liz Hart, direktorice Library and Learning Resources Service v grofiji Staffordshire, da vizija elektronske informacije v prihodnosti temelji predvsem na sodelovanju informacijskih centrov in na skupni uporabi njihovih tehniških zmogljivosti.

Cirila Gabron-Vuk,
Univerzitetna knjižnica Maribor

4. DNEVI SPECIALNEGA KNJIŽNIČARSTVA V OPATIJI

Sekcija za specialne knjižnice pri Hrvaškem knjižničarskem društvu je bila organizator 4. dnevov specialnega knjižničarstva Hrvaške, ki je potekalo 25. in 26. aprila 2002 v Opatiji. Posvetovanja se je udeležilo 95 knjižničarjev, ki so predstavljali vse vrste specialnih knjižnic. Glavna tema posvetovanja je bila "Specialne knjižnice – viri in uporaba znanja". Ob vabljenih predavanjih, razstavi posterjev in delavnic so poskušali zajeti vse vrste specialnih knjižnic od znanstvenih, muzejskih, cerkvenih in drugih.

Na posvetovanju je bilo predstavljenih 12 referatov od tega sta bila 2 tuja referata. Avtorici tujih referatov sta bili E. Salz iz Združenja nemških specialnih knjižnic in A. Čuk iz Centra za strokovno informatiko, Krka d.d. Novo mesto.

Posterje je predstavilo 17 udeležencev iz različnih specialnih knjižnic.

Potekali sta 2 delavnici: a) Iskanje po bibliografskih zbirkah v polnem besedilu (ABI/Inform Global, EMERALD) in b) Iskanje CSA (LISA, Sociological Abstracts, ERIC, Social Resources in Linguistics and Language Behavior Abstracts, British Humanities Abstracts).

Na osnovi rezultatov anketnega vprašalnika s 3. dnevov specialnega knjižničarstva in po dogovoru na 4. dnevih specialnega knjižničarstva, so sprejeli zaključke, da bo naslednje posvetovanje leta 2003 ponovno v Opatiji.

V svojih zaključkih so predlagali:

- da bodo še naprej sodelovali s kolegi iz tujine
- da bodo na enak način organizirali posvetovanje (referati, posterji, delavnice)
- da bodo več časa porabili za diskusijo

- da se bo treba na delavnice predhodno prijaviti
- da se določi točen čas predstavitve posterjev

Iz Slovenije so se kot gosti Hrvaškega knjižničarskega društva udeležile posvetovanja v Opatiji mag. Angela Čuk, Violetta Bottazzo in spodaj podpisana avtorica tega prispevka.

mag. Nada Češnovar,
NUK

PREDSTAVLJAMO VAM

RECENZIJAZ PROGRAMSKE KONCEPCIJE IN PROSTORSKO- FUNKCIONALNE ORGANIZACIJE NOVE STAVBE UNIVERZITETNE KNJIŽNICE V SPLITU

Študija Programska koncepcija in prostorsko-funkcionalna organizacija nove stavbe Univerzitetne knjižnice v Splitu avtorjev dr. Maje Jokić, mag. Petra Krolo, Ivanke Kuić prof., mag. Marine Mihalić, Roberta Plejića dipl. ing. arh., mag. Davorke Pšenica, dr. Josipa Stipanova pomeni strokovno knjižničarsko osnovo za natečaj za idejni projekt nove stavbe. Sistematično prikaže zgodovinski pregled, programsko koncepcijo Univerzitetne knjižnice v Splitu, funkcije in naloge ter organizacijsko strukturo, prostorsko-funkcionalno povezanost, prostorske potrebe po

posameznih funkcijah, kadrovsko strukturo z navedbo števila potrebnih kadrov ter njihov profil, informacijsko in telekomunikacijsko opremo ter drugo opremo, dodatne zahteve ter urbanistične in arhitekturne pogoje.

Današnja Univerzitetna knjižnica v Splitu ima spoštovanja vredno preteklost, saj bo prihodnje leto slavila 100-letnico obstoja in prav bi bilo, da bi jo obeležila s pričetkom gradnje nove stavbe. V zgodovini svojega razvoja je menjala tako svoje ime kot tudi poslanstvo. Ustanovljena je bila kot prva javna knjižnica v Splitu, ki se je razvila iz Narodne čitalnice. Kot Mestna knjižnica je opravljala svojo funkcijo do leta 1962, ko je razširila svojo dejavnost in se preimenovala v Znanstveno knjižnico. Prelomno leto za nadaljnji razvoj knjižnice je bilo leto 1974, ko je bilo ustanovljena Univerza v Splitu, knjižnica pa je prerasla v osrednjo univerzitetno knjižnico in postala tudi članica Univerze. Leta 1977 je postala tudi matična knjižnica. Zakon o knjižnicah je leta 1977 funkcije, ki jih je Univerzitetna knjižnica že opravljala, potrdil in poudaril novo poslanstvo knjižnice v smeri razvoja digitalne knjižnice. Fond knjižnice je od skromnih začetkov 2.000 knjig v letu 1905 narasel na 382.000 enot in 13.800 naslovov periodike. Knjižnica zadovoljuje potrebe 11.187 študentov Univerze v Splitu, poleg tega pa tudi 1297 pedagoških in raziskovalnih sodelavcev Univerze v Splitu ter uporabnikov znanstvene literature iz drugih ustanov v Dalmaciji. Nagel razvoj knjižnice je že večkrat v njeni zgodovini zahteval predloge po novi namenski stavbi. Že leta 1937 so poskušali s prostovoljnimi prispevki podpreti iniciativo za novo stavbo, ki pa žal ni uspela. Prostorske razmere so se nekoliko izboljšale po drugi svetovni vojni s selitvijo v stavbo nekdanje gimnazije, vendar funkcionalno niso povsem ustrezali za tedanji fond 45.000 enot in številne knjižnične

dejavnosti. Stavba, v kateri je knjižnica danes, ne omogoča funkcionalnosti po veljavnih standardih. Z novo namensko knjižnično stavbo bi bil dolgoročno rešen razvoj univerzitetnega knjižničarstva v Splitu in Dalmaciji.

Programska usmeritev Univerzitetne knjižnice v Splitu je podana z njeno osrednjo vlogo na Univerzi in njeno povezanostjo s tremi fakultetami tehniške usmeritve, eno biomedicinske usmeritve, pet družboslovne usmeritve, dvema humanistične usmeritve in eno akademijo umetniške usmeritve, od katerih sta dve ustanovi locirani zunaj Splita. Pomemben za poslanstvo Univerzitetne knjižnice v Splitu je tudi poudarek znanstveno-raziskovalnega dela na področjih naravoslovnih, kulturno-zgodovinskih, družbenih in gospodarskih ved, ki so pomembne za regijo, med njimi posebno arheologija, zgodovina, umetnostna zgodovina, filologija, kmetijstvo, oceanografija, botanika, zoologija, turizem, pomorsko pravo, kemijsko inženirstvo, gradbeništvo, elektrotehnika in informatika.

Iz poslanstva knjižnice in njene programske usmeritve izhajajo njene funkcije, med katerimi so najpomembnejše nabava knjižničnega gradiva, izdelava katalogov, podatkovnih zbirk in bibliografij, sodelovanje v skupnih katalogih na ravni države, zagotavljanje dostopa do informacijskih virov, medknjižnična izposoja, izobraževanje uporabnikov, hranjenje in zaščita knjižničnega gradiva, sodelovanje s sorodnimi ustanovami pri raziskovanju in razvoju ter kulturne dejavnosti.

Za izvajanje funkcij, ki sledijo iz njenega poslanstva, se mora knjižnica ustrezno organizirati v organizacijske celote, ki morajo biti funkcionalno in prostorno povezane. Cilj te povezanosti pa mora biti izboljšanje storitev za uporabnike. Knjižnični prostor mora izpolnjevati dva pogoja. Prvi pogoj je, da mora biti prilagojena uvajanju novih

tehnologij v knjižnično dejavnost od nabave preko obdelave in hranjenja do uporabe knjižničnega gradiva. Drugi pogoj pa je omogočati komunikacijo med knjižničarji in uporabniki, ustvarjalci in uporabniki ter med samimi uporabniki. Da bi knjižnični prostor zagotavljal izpolnjevanje obeh bistvenih pogojev, je smotrno, da obsega tako knjižnični sklop kot tudi neknjižnični sklop. Neknjižnični sklop, ki je namenjen uporabnikom knjižnice v širšem smislu, obsega večnamensko dvorano, razstavišča, knjigarno in prostore za študente. Smotrno je, da ima tako imenovani neknjižnični sklop posebni vhod. Knjižnični sklop, ki mora imeti posebni vhod z opremo za varovanje knjižničnega gradiva, mora obsegati večje funkcionalne celote, med njimi celoto za delo z uporabniki, celoto nabave, obdelave, hranjenja in zaščite knjižničnega gradiva ter celoto skupnih služb.

Prostorske dimenzije za potrebe posameznih funkcij morajo temeljiti na velikosti fonda, prirasti fonda v naslednjih desetletjih, številu študentov, pedagoških in raziskovalnih delavcev ter oceni števila potencialnih uporabnikov.

Za delovanje Univerzitetne knjižnice v Splitu v novih prostorih je potrebnih več skupin kadrov, med katerimi so najpomembnejši visoko usposobljeni knjižnični in informacijski delavci ter visoko usposobljeni strokovni delavci na upravnem in tehničnem področju. V prvi skupini so potrebna vrhunska znanja s področja bibliotekarstva in informacijskih znanosti, v drugi skupini pa iz uprave, prava, računovodstva ter različnih tehničnih disciplin. V prvi skupini je potrebno upoštevati standarde za univerzitetne knjižnice, v drugi pa predpise s področja uprave, prava, računovodstva, vzdrževanja in varovanja objektov ter varstva pri delu.

Sodobna knjižnična stavba, ki naj bi zadovoljevala potrebe uporabnikov v prihodnjih desetletjih, zahteva tudi

najsodobnejšo opremo. Posebno informacijska tehnologija se izredno naglo razvija, zato mora biti oprema načrtovana tako, da bo zadovoljila najzahtevnejše uporabnike, omogočala povezave znotraj Univerze in s svetom ter jo bo mogoče modularno nadgrajevati. Opremo za sodobno stavbo Univerzitetne knjižnice v Splitu lahko razporedimo v več sklopov, med katerimi so najpomembnejši oprema za hranjenje knjižničnega gradiva (klasične in kompakten police za prosti pristop in skladišče, omare za neknjižno gradivo, trezorji za raritete in rokopise), oprema za zaščito knjižničnega gradiva (za restavracijo, laminacijo, vezavo gradiva), oprema za reprodukcijo (preslikovalni aparati, sceneerji, aparati za fotografiranje, mikrofilmanje), oprema za uporabnike (garderobe, delovna mesta za uporabnike, oprema v učilnicah za izobraževanje uporabnikov), oprema za delovna mesta knjižničnih delavcev, oprema za kulturne dejavnosti (vitrine za razstavišča, oprema v dvoranah), oprema za dostavo knjižničnega gradiva, oprema za prevoz uporabnikov in knjižničnih delavcev, oprema za varovanje (varovanje knjižničnega gradiva, alarmne naprave za varovanje pre požarom, vlomom, izlitjem vode, detektorji izhajanja plina, videonadzor), oprema za vzdrževanje stavbe (čiščenje in negovanje prostorov in okolja stavbe), oprema za vzdrževanje temperature in vlažnosti v prostorih (ogrevalne in klimatsko-prezračevalne naprave), telekomunikacijska oprema (telefonsko omrežje s centralo in telefonskimi aparati), informacijska oprema (osrednji računalnik, računalniško omrežje z mrežnimi stikali, serverji in juke-box za mrežo CD-ROM, priključki za internet in intranet, osebni računalniki za uporabnike, računalniško učilnico, knjižnične in upravne delavce, tiskalniki, naprave za projiciranje, računalniki touch-screen z informacijami za uporabnike).

Ker gre za objekt posebnega pomena, v katerem se bo dnevno zadrževalo do 1.000 uporabnikov ter objekt, ki varuje knjižnično gradivo kot pomembni del kulturne dediščine, mora izpolnjevati posebno stroge kriterije glede varnosti v vseh vidikih tako protipožarnem, protipotresnem in varovanje pred izlitjem vode. Konstrukcija mora prenesti velike obremenitve skladiščenja knjižničnega gradiva. Inštalacije morajo biti speljane tako, da ne more priti do izlita vode na knjižnično gradivo. Aparati za gašenje morajo biti prilagojeni vrstam knjižničnega in informacijskega gradiva. Poskrbljeno mora biti za primerno temperaturo in vlago v prostorih odvisno od njihove namembnosti, prav tako za primerno svetlobo, ki mora biti prilagojena uporabnikom v čitalnicah, delovnim mestom knjižničnih in upravnih delavcev, varovanju knjižničnega gradiva pred premočno svetlobo, primerni osvetlitvi razstavišč in prostorov za kulturne dejavnosti. Poskrbljeno mora biti za racionalne transportne poti tako za knjižnično gradivo kot za uporabnike in zaposlene.

Kot sklepne misli mi dovolite nekaj primerjav med Univerzitetno knjižnico v Splitu in Univerzitetno knjižnico Maribor. Kot prvo podobnost lahko navedem že leto ustanovitve. Predhodnici obeh knjižnic sta bili ustanovljeni leta 1903. Leta 1919 sta obe knjižnici pridobili pravico do obveznega izvoda in s tem pomembnim poslanstvom nadaljujeta tudi v novem tisočletju. Obe knjižnici sta se od svoje ustanovitve naprej večkrat selili v stavbe, ki pa niso bile namensko grajene za knjižnice. Obe knjižnici sta v svoji zgodovini večkrat podali iniciativo za gradnjo novih namenskih prostorov in pripravili projekte novih stavb, ki pa niso bili realizirani. Univerzitetna knjižnica Maribor je po poskusih, ki so trajali več desetletij, uspela s projektom v

sredini osemdesetih let tako, da so se gradbena dela pričela leta 1986, v nove prostore pa se je dokončno preselila novembra 1988. Upamo, da bo cilj projekta namenske stavbe in preselitve v nove prostore v najkrajšem času uspešno realizirala tudi Univerzitetna knjižnica Split. Obe knjižnici sta večkrat v svoji zgodovini menjali status in ime. Univerzitetna knjižnica Maribor je bila ustanovljena kot knjižnica Zgodovinskega društva za Slovensko Štajersko, Univerzitetna knjižnica v Splitu je bila ustanovljena kot Mestna knjižnica. Današnja Univerzitetna knjižnica Maribor je leta 1925 dobila uradno ime Študijska knjižnica, leta 1959 je postala osrednja knjižnica visokega šolstva v Mariboru, leta 1970 se je preimenovala v Visokošolsko in študijsko knjižnico, leta 1975 je postala osrednja knjižnica Univerze v Mariboru in se preimenovala v Univerzitetno knjižnico Maribor. Današnja Univerzitetna knjižnica v Splitu je leta 1962 spremenila ime v Znanstvena knjižnica. Leta 1974 je bila ustanovljena Univerza v Splitu in Znanstvena knjižnica je postala njegova članica. Obe knjižnici opravljata poleg nalog osrednje knjižnice univerze tudi naloge matičnih knjižnic za visokošolske in specialne knjižnice v svojih regijah. Leta 1992 je Znanstvena knjižnica v Splitu spremenila ime v Univerzitetna knjižnica v Splitu. Leta 1993 je na osnovi Zakona o visokim učilištima v Republiki Hrvatski Univerza v Splitu pridobila lastninske pravice nad Univerzitetno knjižnico v Splitu. Leta 1996 je na osnovi Zakona o visokem šolstvu v Republiki Sloveniji in Odloka o preoblikovanju Univerze v Mariboru Univerzitetna knjižnica Maribor postala članica Univerze poleg drugih fakultet, ki so prav tako članice, Univerza v Mariboru pa je pridobila lastninske pravice. Leta 2000 se je v adaptirano stavbo ob novi stavbi knjižnice preselil rektorat Univerze v Mariboru in s tem

je bila realizirana več desetletij trajajoča zamisel o mariborskem univerzitetnem središču, ki je osrednjo knjižnico Univerze zavestno umestila ob rektorat kot srce Univerze.

Obe univerzitetni knjižnici sta povezani s fakultetami. Univerzitetna knjižnica Maribor je povezana s desetimi fakultetami, med katerimi so štiri tehniške fakultete, Ekonomsko-poslovna fakulteta, Fakulteta organizacijskih ved, Pedagoška fakulteta, Pravna fakulteta, Fakulteta za kmetijstvo in Visoka zdravstvena šola, ki bo kmalu postala fakulteta. Univerzitetna knjižnica v Splitu je povezana z enajstimi fakultetami različnih smeri. Univerzo v Mariboru obiskuje 22.000 študentov, ki so tudi uporabniki Univerzitetne knjižnice Maribor, Sveučilište Split ima 11.187 študentov, ki so tudi uporabniki osrednje knjižnice. Univerzitetna knjižnica Maribor ima fond 841.099 enot knjižničnega gradiva in 78 zaposlenih delavcev, od katerih je 24 bibliotekarjev, 2 višja knjižničarja, 18 knjižničarjev s srednjo izobrazbo in dva informatika, drugi so delavci v upravno-tehničnih službah in knjigoveznici. Nova stavba, v katero se je Univerzitetna knjižnica Maribor preselila novembra 1988 ima 11.519 m površine. Višina stavbe je skupaj 31,63 m, od tega klet 7,60 m in nad kletjo 24,03 m. Širina stavbe je 34,80 m. Bruto površine so druga klet 2.023,63 m, prva klet 2.023,63 m, pritličje 1.463,10 m, 1. nadstropje 1.912,72 m, 2. nadstropje 1.912,72 m, 3. nadstropje 1.531,19 m, 4. nadstropje 1.015,50 m. druga klet je skladišče slovenskih obveznih izvodov, prva klet je skladišče knjižničnega gradiva. V pritličju je vhod v stavbo, garderoba, garaža za službeni avto, knjigoveznica, fotokopirnica, manjše razstavišče, knjigarna in mala kavarnica. V prvem nadstropju je veliko razstavišče, večnamenska dvorana s 100 sedeži, izposoja, medknjižnična izposoja, informacijski

pult, 30 osebnih računalnikov za uporabnike, učna zbirka, informacijska zbirka, domoznanska zbirka z rokopisi, Evropski dokumentacijski center, računalniška soba, računalniška učilnica, informacijska služba, zbirka bibliotekarske literature. V drugem nadstropju je območje prostega pristopa knjižničnega gradiva družbenih, naravoslovnih in tehniških ved, sobe za bibliotekarje specialiste, območje prostega pristopa za časopise in revije, študijska mesta za uporabnike, prostori za knjižnične delavce v nabavi in obdelavi knjižničnega gradiva. V tretjem nadstropju je območje prostega pristopa knjižničnega gradiva za jezikoslovje, književnost, zgodovino in umetnost ter sobe za bibliotekarje specialiste, glasbena zbirka, Avstrijska čitalnica, Informacijski center Britanskega sveta, študijska mesta za uporabnike v prostem pristopu ter 20 študijskih celic za poglobljeni študij. V drugem in tretjem nadstropju je skupno 500 študijskih mest za uporabnike. V četrtem nadstropju je ravnateljstvo, tajništvo, administracija, računovodstvo, kadrovska evidenca, sejna soba za organe knjižnice, sejna soba za interno izobraževanje in prireditve, soba za sedež Društva bibliotekarjev Maribor

Ob koncu bi želela, da bi čimprej pričeli z realizacijo projekta nove stavbe Univerzitetne knjižnice v Splitu, saj temelji na potrebah uporabnikov Univerze v Splitu, vključuje razvojno vizijo, vsebuje vse potrebne organizacijske in prostorsko-funkcionalne elemente in je tako po poslanstvu knjižnice kot tudi načrtovanih prostorskih dimenzijah primerljiv s podobnimi objekti univerzitetnih knjižnic v Evropi.

Dr. Irena Sapač,
Univerzitetna knjižnica Maribor

PRAGA SPOZNALA SLOVENSKE POTUJOČNIKE

Težko pričakovani četrtek. Odhod je iz Maribora, kjer se vkrcajo še potujočniki iz Murske Sobote, Slovenske Bistrice in Ptuja. Krenemo proti Ljubljani, kjer "poberemo" še ostale iz Kopra, Novega mesta, Kranja....čaka nas dolga nočna vožnja do zlatega mesta....Praga, prihajamo! Pripravi se!

V zgodnjih dopoldanskih urah jo zagledamo; Zlato Prago. Biser srednjeveške, pa tudi sodobne kulture, prestolnico zahodnih Slovanov. Njeno podobo so skozi 600 let oblikovali slavni evropski umetniki, ki so združili svoje umetniške inspiracije v zanimivi in bogati arhitekturi. Pozdravijo nas številni zvoniki starih cerkva, živahne ozke ulice, stolpi in stolpiči...

Najprej se ustavimo v enoti Mestne knjižnice, Praga 10, kjer nas pričaka Pavel Machart, ki je v Potujoči knjižnici že 16. leto in nas seznanil o zgodovini njihovega delovanja.

Začetek njihove Potujoče knjižnice sega v leto 1939, katere delovanje je bilo ustavljeno nekje do leta 1949. Danes delujeta 2 bibliobusa, ki skupaj obiskujeta 15 postajališč na 14 dni na različnih lokacijah. Izposoja ni avtomatizirana, postanki trajajo od 2 uri pa do 6 ur. Največji beležen dnevni obisk je 60 obiskovalcev. Posojajo tudi revije in časopise. Oba bibliobusa najraje obiskujejo otroci, gospodinje in starejši ljudje.

Poslovili smo se od prijaznih in gostoljubnih praških potujočnikov, ki imajo še zmeraj lepe spomine na Maribor, ki so ga obiskali pred nekaj leti.

Nadalje nas je pot vodila skozi središče mesta, kjer je na vsakem koraku čutiti atmosfero, ki te kot vrtinec potegne nazaj v preteklost, saj se s sedanostjo sprehaja z roko v roki, to je mesto, ki je in še privlači razne umetnike zaradi kulture in tradicije.

Tukaj sta ustvarjala Kafka in Hašek in še zmeraj je čutiti prisotnost vojaka Švejka.

Praga je polna znamenitosti, kot je Karlov most, iz 13. stol. Zgrajen je bil po načrtih arhitekta Petra Parlerja, ki ga je imel kralj Karel še posebej v čisljih. Prvotno je služil kraljevim sprehodom in je bil okrašen le z enim križem; kasneje (med 1600 - 1800) pa je cerkev postavila še 30 kipcev, ki ga danes delajo magičnega in mogočnega. Na mostu imajo številni umetniki atelje kar pod milim nebom, povsod pa so trume turistov, da se kar izgubiš v množici.

V starem delu mesta so skoncentrirane vse večje mestne znamenitosti. Po glavnem trgu smo se sprehodili do Vaclavskih namesti, kjer nas je pozdravil gotski stolp Prašna brana. Staromestne namesti s staro mestno hišo z znamenito astronomsko uro nam še posebej pritegnejo pogled. Na uri, ki odzvanja vsako polno uro, so krožeče figurice, Smrt začne predstavo, Turek in Žid, Greh in Krepost pokimavajo in plešejo, petelinček pa zaključi igro. Sredi trga se bohoti mogočni Husov spomenik, ki nam postane "najdišče" in zbirališče, da se ne izgubimo, ko se brez vodiča odpravimo raziskovat Prago. V starem delu mesta je Židovska četrt z lepo ohranjeno sinagogo, prav tako pa ne smemo pozabiti na Tinsko cerkev s svojimi stolpi in zvoniki.

Ogled po Centralni mestni knjižnici je trajal kar nekaj časa, saj smo imeli kaj videti. Vodila nas je Dr Ph Irena Baumrukova, ki nam je razložila o zgodovini in delovanju knjižnice. Današnja stavba je bila zgrajena v letih 1925-1928, začetki delovanja pa segajo v leto 1903. Velika prenova te stavbe je potekala od 1995-1998, otvoritev je bila aprila 1998.

Sestavljajo jo centralna dvorana (pritličje), v kateri so oddelki z leposlovjem, šolsko izobraževalno literaturo, opazen je tudi glasbeni oddelek, pritegljiv oddelek za otroke in

mladino, posebej je filmska in gledališka literatura ter informacijski center. Zanimivi so atriji za poletno sproščujoče branje. Internet jim je okno v svet, tako kot nam. Za otroke je poseben vhod v knjižnico. Ena izmed zanimivosti je, da bralci v knjižnici mirno čakajo tudi po več ur na naročeno knjigo.

Večer smo zaključili v znani pivnici Pri Fleku, kjer so nas pogostili z njihovimi tradicionalnimi jedmi in seveda z najpomembnejšim, njihovim domačim črnim pivom. Mmm, kako dobro je delo po celodnevni hoji, ki nas je kar precej utrudila in poslala zgodaj v posteljo.

V soboto smo si najprej ogledali Plečnikove Hradčane, ki se vzpenjajo nad mestom, prebivališče nekdanjih čeških kraljev in nemških cesarjev, današnja vladna palača. Menjava straže je za turiste atrakcija, saj je pogled na mlade "nepremične" vojake prav privlačen.

Na tretjem grajskem dvorišču se dviga gotska stolnica sv. Vida, katere zidava se je vlekla skozi stoletja. Prav tako nismo mogli mimo Plečnikove dvorane stebrov, Venčeslavske kapele in seveda Zlate uličke, polne zlatih vtisov.

Popoldne smo izkoristili za potep po Pragi in za nakupovanje. Naši lačni želodčki so terjali svoj davek in z velikim veseljem smo pripravili "pikantne kuřece na žaru", ki so nas poživili, da smo lažje dočakali vožnjo z ladjico po Vltavi. Nepozabna vožnja in večerja.

V nedeljo smo si ogledali še Kutno Horo, srednjeveliko provincialno mesto, kjer so v 13. stoletju odkrili bogata ležišča srebrove rude. Ustanovili so kovnico, zgradili veličastne zasebne hiše in postavili mogočne cerkve. Najmogočnejša je cerkev sv. Barbare, ki so jo začeli graditi 1388 in je ena najlepših in najnenavadnejših srednjeveških stavb v Srednji Evropi, saj ima trojni šotorski krov, številne stolpiče in lokaste

opornike. Posvečena je zavetnici rudarjev, podkopnikov in topničarjev.

Okrog poldneva smo se odpravili proti naši ZLATI Sloveniji, saj nas je domotožje že krepko načelo. Zapeljali smo se skozi zadnje češko mesto - Brno, si ga ogledali nato pa proti domu.

Praga, nasvidenje! Tako nam je bilo lepo, da upamo še na kakšno srečanje s teboj!

Trs Ksenija,
Mariborska knjižnica

BORZA DELA

DELO IŠČE

Sem profesorica razrednega pouka, z opravljenim bibliotekarskim izpitom in iščem redno zaposlitev v knjižnici.

V visokošolski knjižnici delam že tri leta (izposoja, čitalnica, katalogizacija monografski in serijskih publikacij, vodenje knjižnice...) Ker se mi čas redne zaposlitve izteka (nadomeščanje vodje knjižnice) si želim čimprej najti delo v drugi knjižnici. Obvladam delo z računalnikom, uporaba programske opreme MS Office: Word, Excel, Outlook Express in Internet Explorer. Pripravljena sem se dodatno izobraževati in izpopolnjevati.

Dodatne informacije na tel.:

- dopoldan: 02 2293 736, 701
- popoldan (po 16.00): 031 33 22 99

ČESTITKI

V reviji Library Management številka 1 (2001) je bil objavljen članek "Excuse me, how do I commit suicide? Access to ethically disputed items of information in public libraries". Avtorji članka so *Primož Južnič, Jože Urbanija, Edvard Grabrijan, Staša Miklavc, Damijana Ošljaj in Sonja Svoltšak*. Za članek jim je Emerald Literati Club podelil **Highly Commended Award**.

Kolegom iskreno čestitamo!

Knjižnica Šentjur je 31. maja 2002 odprla prenovljene in povečane prostore svoje knjižnice.

Ob tej priložnosti je na svečani otvoritvi podelila priznanje za dolgoletno sodelovanje pri razvoju knjižničarstva tudi *Osrednji knjižnici Celje* in *Državni matični službi za knjižničarstvo* pri Narodni in univerzitetni knjižnici.

Čestitamo!

OBVESTILA

VABILO ŠOLSKIM KNJIŽNIČARJEM

Sekcija za šolske knjižnice *pri ZBDS* pripravlja v sodelovanju z mag. Francesco Žumer v sklopu Stokovnega posvetovanja ZBDS 2002 *predstavitev promocijskega gradiva šolskih knjižnic*. Ker je prišlo ob prvem obvestilu za zbiranje gradiva do nekaterih nejasnosti, ponovno prosimo vse tiste šolske knjižničarke in knjižničarje, ki imajo gradivo in ga še niso poslali, naj to storijo do konca meseca junija. Gradivo naj pošljejo na naslov:

Mag. Francesca Žumer
OŠ Poljane
Zemljemerska 7
1000 Ljubljana
tel. 01/2313242

Za poslano gradivo se vsem šolskim knjižničarjem in knjižničarkam lepo zahvaljujemo.

Nataša Kuštrin Tušek,
Predsednica Sekcije za šolske
knjižnice pri ZBDS

Dobili smo kratko obvestilo o mednarodni konferenci BOBCATSSS 2003, ki ga objavljamo v angleščini.

BOBCATSSS 2003

Information Policy and the European Union

BOBCATSSS stands for an annual symposium founded by nine European universities in 1993. Every year students of two European universities organize the symposium. The universities have in common that they educate in the field of Library and Information Education and Research under the umbrella of EUCLID (European Association for Library and Information Education and Research).

Target groups of the BOBCATSSS-Symposiums are information specialists, students, and professors in the field of Library and Information Education and Research and employees of libraries and information departments.

This year students of the Hogeschool van Amsterdam and the Copernicus University of Torun will organize the Symposium. The main topic of the Symposium will be "**Information Policy and the European Union**". BOBCATSSS 2003 will take place on **February 3, 4 and 5 in Torun, Poland**.

For more information and latest news you can visit our website on www.bobcatsss.com or contact us on the following adres:

Bobcatsss 2003
contactperson: Justen-Paul Hol
P.O. Box 1025
1000 BA Amsterdam
The Netherlands
Tel: +31 20 595 1777
Fax: +31 20 595 1720
Email: info@bobcatsss.com

PRILOGE

1. V prvi prilogi objavljamo **razpis** za podelitev **Čopovih diplom in Čopovih priznanj 2002**.
2. V drugi prilogi objavljamo **seznam referatov** letošnjega posvetovanja ZBDS, ki bo od 14. - 16. oktobra 2002 na Bledu. Tema letošnjega posvetovanja je **"Knjižnice in javnost"**.
3. V tretji prilogi objavljamo **prijavnico za udeležbo na strokovnem posvetovanju ZBDS in prijavnico za hotel**.
4. V četrti prilogi objavljamo **prijavnico in seznam referatov za IX. posvetovanje Sekcije za specialne knjižnice**. Posvetovanje na temo **Izobraževalni management v specialnih knjižnicah** bo 14. in 15. novembra v Ljubljani.
5. V peti prilogi objavljamo **naročilnici** za novi strokovni publikaciji, ki ju je izdala Narodna in univerzitetna knjižnica:
 - *Splošni slovenski geslovník : navodila za predmetno označevanje knjižničnega gradiva in geslovník.*
 - *Angleško-slovenski slovar bibliotekarske terminologije.*

**DEŽURNI
KNJIŽNIČAR**

NOVICE IZ KNJIŽNICE PREŽIHOV VORANC LJUBLJANA

***Fotografska razstava Toma Jeseničnika
"Z vlečnimi psi po divjih prostranstvih Kamčatke"***

Tomo Jeseničnik se je rodil 14. 2. 1964 v Črni na Koroškem. S fotografijo se je ukvarjal od rane mladosti, intenzivneje pa se z reportažno, publicistično in umetniško fotografijo ukvarja zadnjih dvanajst let. Od leta 1996 je profesionalni fotograf in ima status samostojnega kulturnega delavca. Njegove fotografije so bile objavljene v več kot štiridesetih tujih in domačih revijah ter časopisih. Za svoje delo na področju fotografije je v zadnjih letih prejel več nagrad in priznanj, med njimi tudi bronasto medaljo FIAP (Federation International de l' Art Photographique) za kolekcijo fotografij v Barceloni, ter častno diplomo FIAP na Nizozemskem. Doslej je svoje fotografije razstavljal na dvajsetih samostojnih in šestnajstih skupinskih razstavah, od katerih je bilo sedem mednarodnih. Danes živi in ustvarja v Slovenj Gradcu. Poleg krajinske, naravoslovne in reportažne fotografije se posveča tudi kreativni studijski fotografiji. Sodeluje z več oglaševalskimi agencijami, založbami, časopisnimi hišami in oblikovalskimi studiji. Tomo Jeseničnik je bil tudi udeleženec številnih ekspedicij v gorah Karakoruma in Himalaje. Je avtor ali soavtor številnih fotomonografij, knjig in raznih turističnih publikacij v Sloveniji in v tujini.

Na tokratni razstavi se bo Tomo Jeseničnik predstavil s ciklusom fotografij iz znamenite 700 km dolge dirke vlečnih psov na Kamčatki imenovane Beringija. Dirka vlečnih psov poteka v severnem delu Kamčatke, v divjini Korjaške avtonomne regije v prostranstvih daljne ruske Sibirije, kjer še zmeraj prebivajo pripadniki avtohtonih sibirskih ljudstev kot so Korjaki, Itelmeni in Eveni.

Spremne besede k razstavi je imel France Zupan. Odprtje fotografske razstave Toma Jeseničnika je bila v ponedeljek, 13. maja 2002, ob 18. uri v galerijskem prostoru Knjižnice na Tržaški 47/a v Ljubljani. Razstava bo odprta od 13. 5. do 8. 6. 2002. Ogled je možen vsak dan od 8. do 19. ure (ob sobotah do 13. ure). Vljudno vabljeni!

Slikarska razstava Viktorja Šesta "FIGURE"

Viktor Šest se je rodil leta 1956 v Ljubljani. Študij slikarstva je končal leta 1981 pri prof. Kiarju Mešku na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Po diplomi je deloval kot tehnični in likovni urednik pri založbi Obzorja v Mariboru, od leta 1984 pa ima status samostojnega ustvarjalca na področju kulture in se posveča izključno slikarstvu. Viktor Šest živi in ustvarja v Mariboru in je aktiven član ZDSLU in DLUM.

Eno najzanesljivejših likovnih zvrsti Viktorju Šestu prav gotovo predstavlja risba, ki se v njegovem delu kot prioriteta pojavlja v vseh likovnih tehnikah. Tradicionalno se posveča človeški figuri, katero zaznamuje njegovo lahkotno obvladovanje risbe kot osnovne likovne tehnike. Kompozicija v kateri dominira figura je podrejena zgodbi in njeni sporočilnosti, ki se skriva za skrivnostno miselno tančico. Njegova kompozicija zajema motiviko, ki črpa svojo humorno in satirično noto prav iz opazovanja vsakdanjosti. Subtilni svet groteskne figuralike in njegovih protagonistov zaznamuje avtorjevo poetično razmišljanje o človeški majhnosti, minljivosti in človeškem napuhu. Ravno ta grotesknost skuša gledalca iritirati in preko samoironije in nevsiljivega dialoga navesti do globljih vsebinskih efektov.

Viktor Šest sledi temeljne koncepte dosežkov klasikov evropske umetnosti in prvinske figuralike, ki jo zaznamuje samo zanj tipična ekspresivnost in ironija. Njegova svojevrsna galerija likov in grotesknost se kot svojevrsna plejada ali rdeča nit veže skozi ves njegov figuralni opus. Kljub navidezni figuralni mračnosti in groteskni resnobnosti njegova dela preveva neuničljiv življenski optimizem in hudomušno razumevajoč pogled na stvarnost in človeške napake. Njegova dela za prepoznavnost ne potrebujejo signature saj so celote posebne individualne estetike, katere pravila postavlja avtor sam. Viktor Šest nedvomno spada med avtorje, ki so zaradi izrazitega subjektivizma jasno opredelili svoje mesto v slovenskem likovnem prostoru. Moč risbe in obvladovanje figure kot osnovne prefinjene likovne govornice ga v slovenskem prostoru nedvomno umeščajo ob bok Kiarju Mešku ali Bardu Yucundusu.

Njegova likovna pripoved se večkrat nasloni na literaturo, kjer se njegova senzibilna ilustracija uspešno umešča v miselni svet književnosti. Sodeloval je z mnogimi pomembnimi slovenskimi književniki kot so Kajetan Kovič, Boris Pahor, Peter Kolšek, France Forstnerič in Anton Trstenjak. V tej zvrsti je dosegel vrhunec z ilustrativno opremo knjige Zorka Simčiča z naslovom Trije muzikantje ali Povratek lepe Vide za katero je dobil ugledno likovno priznanje Glaserjevo listino za ilustracije.

Viktor Šest je avtor več kot dvajsetih samostojnih razstav doma in v tujini ter dobitnik številnih likovnih priznanj. Pomembnejše samostojne razstave so: Železna Kapla (1984), Maribor (1985), Ljubljana - Galerija Lerota (1986), Maribor - Rotovž (1987), Zagreb - Galerija Dobrava (1989), Gradec - Razstavišče Cafe Kaiser (1992), Laško (1996), Portorož (1996), Ljubljana - Vodnikova domačija (1997), Celje - Galerija Hest (1999), Maribor - Vodni stolp (2000), Ptuj - Ptujski grad (2000), Ljubljana - Galerija Krka (2001) in Maribor (2002).

Otvoritev razstave je glasbeno obogatil duo Granados (Živa Žmavc - violončelo in Žiga Kroflič - kitara).

Odprtje slikarske razstave Viktorja Šesta je bilo v ponedeljek, 10. junija 2002, ob 18. uri v galerijskem prostoru Knjižnice na Tržaški 47/a v Ljubljani. **Razstava bo odprta od 10. 6. do 6. 7. 2002. Ogled je možen vsak dan od 8. do 19. ure (ob sobotah do 13. ure).** Vstop je prost. Vljudno vabljeni!

Marko Lakovič

NOVICE IZ KNJIŽNICE MIRANA JARCA NOVO MESTO

Prireditve v mesecu juniju 2002

8. 6. *Od 9. do 12. ure* v sodelovanju z Novo Ljubljansko banko, Divizijo Dolenjske, organizirani ogledi novomeške knjižnice za varčevalce v šolskih hranilnicah po Beli krajini, Dolenjski in Posavju.
13. 6. *Ob 16.30* v čitalnici Knjižnice Mirana Jarca Novo mesto **informativni dan: študij preko interneta – študirajte doma, samostojno, sami si določajte čas učenja**. Na višji strokovni šoli Doba si lahko pridobite VI. stopnjo izobrazbe ter poklic poslovni sekretar ali komercialist. Mentorica študija je Mateja Bahč.
13. 6. *Ob 19. uri* v predavalnici Dolenjskega muzeja **predstavitev občine Mirna Peč**. Osrednja gostja bo dr. Silva Novljan. Avtorica spremne razstave je Aleša Sušnik, OŠ Mirna Peč.
19. 6. *Ob 18. uri* v predavalnici Dolenjskega muzeja predstavitev zbirke pesmi **"Moj ratni dnevnik"** avtorice Milice Steković. Pogovor z avtorico bo vodil dr. Emil Lučev, predsednik Hrvaškega kulturnega združenja.
20. 6. *Ob 10. uri* **"Knjižna čajanka za dedke in babice"** v Mladinski knjigi na Glavnem trgu. Junjska tema se glasi: Kdor bere, ima "dvojne počitnice". Spoznali boste knjige, ki jih lahko podarimo ob koncu šolskega leta, in knjige, ki jih mladim bralcem priporočamo za počitniško branje. Predavala in svetovala bo Slavka Kristan.
26. 6. *Ob 10. uri* **sestanek šolskih knjižničarjev**, kulturni program: dolenjska mitologija v delu Ivanke Mestnik Gorjanski škrati med ljudmi.

V Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto je postavljena **razstava o občini Škocjan**.

Oddelek za odrasle: **razstava knjig založbe Vale-Novak** in **razstava Nagrajenci prejšnjih let in letošnji nominiranci za Kresnikovo nagrado**.

Pester izbor počitniškega branja za vse okuse!

Ponudba **bukvarne** se nahaja na vstopu v novi prizidek. Knjige so v obratovalnem času (od 8. do 19. ure oziroma ob sobotah do 13. ure) naprodaj od 100 SIT /kos dalje.

Vse prireditve so brezplačne!
<http://www.nm.sik.si>

Vljudno vabljeni!

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
Komisija za Čopove diplome in Čopova priznanja
NUK, Turjaška 1
1000 Ljubljana

RAZPIS ZA PODELITEV ČOPOVIH DIPLOM IN ČOPOVIH PRIZNANJ 2002

Pri izboru kandidatov se ravnamo po Pravilniku o podeljevanju Čopovih diplom in Čopovih priznanj.

Za izjemne uspehe na bibliotekarskem področju, ki so širšega kulturnega in družbenega pomena ter prispevajo k napredku bibliotekarske teorije in prakse, in za prizadevno društveno delo podeljujemo *Čopovo diplomu* kot posebno strokovno in društveno priznanje.

Za uspešno temeljno strokovno delo na področju knjižničarstva, ki ga je opravil posameznik in je opazno prispevalo k ugledu in razvoju posamezne knjižnice ali stroke v celoti, podeljujemo *Čopovo priznanje*.

Čopova diploma se podeljuje posameznikom, knjižnicam, društvom ali drugim asociacijam, priznanje pa samo posameznikom. Diplomo, priznanje ali oboje lahko prejemnik dobi le enkrat, knjižnica ali društvo pa tudi večkrat.

Kandidati za *Čopovo diplomu* morajo izpolnjevati vsaj enega od naslednjih pogojev ali kombinacijo vseh treh:

- aktivno delovanje v bibliotekarskih strokovnih organizacijah (npr. na posvetovanjih, v komisijah, sekcijah ipd.),
- uspešno strokovno delo (npr. publiciranje strokovnih člankov, predavanja, izobraževanje pripravnikov in sodelavcev, uvajanje strokovnih novosti v delo ipd.),
- uspešno organizacijsko delo (npr. ustanavljanje novih knjižnic ali delovnih enot, vodenje, razvoj in afirmacija knjižnice in knjižnične mreže, povezovanje v državnem in mednarodnem merilu ipd.).

Kandidati za *Čopovo priznanje* morajo izpolnjevati vsaj enega od naslednjih pogojev ali kombinacijo obeh:

- uspešno večletno temeljno strokovno delo na nekem delovnem področju ali v okviru celotne knjižnice, če gre za manjše knjižnice (npr. vzorno delo z uporabniki ali z gradivom, natančno strokovno delo pri obdelavi gradiva in informiranju o njem, stalno strokovno izpopolnjevanje in uvajanje novosti v delovni proces ipd.),
- dobro sodelovanje s sodelavci in širšim socialnim in družbenim okoljem (npr. pomoč mlajšim sodelavcem, vključevanje knjižnice v okolje z informacijskimi in kulturnimi akcijami, skrb za posebne potrebe uporabnikov ipd.).

Dobitnike Čopove diplome ali priznanja lahko predlagajo posamezni člani društev, bibliotekarska društva in knjižnice.

Predlog za podelitev Čopove diplome ali priznanja mora vsebovati:

- ime in naslov predlagatelja,
- ime in naslov predlaganega kandidata,
- obrazložitev, iz katere je razvidno, zakaj predlagajo kandidata in v kolikšni meri ustreza razpisnim pogojem,
- datum, ko je predlagatelj sklenil, da predlaga kandidata,
- podpis in žig predlagatelja (pri pravnih osebah).

Predloge z vso potrebno dokumentacijo pošljite do **6. septembra 2002** na naslov:

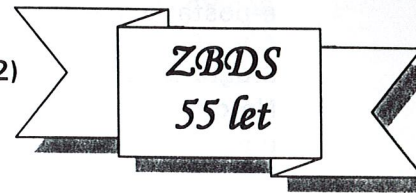
Zveza bibliotekarskih društev Slovenije
Komisija za Čopove diplome in Čopova priznanja
NUK, Turjaška 1
1000 Ljubljana

Komisija za Čopove diplome in Čopova priznanja
Predsednik:
dr. Jože Urbanija

STROKOVNO POSVETOVANJE ZVEZE BIBLIOTEKARSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

"KNJIŽNICE IN JAVNOST"

(Bled, Festivalna dvorana, 14. – 16. oktober 2002)

Referati

MEDIJSKA REVOLUCIJA IN KNJIŽNICE

Violetta Bottazzo

Ministrstvo za finance, Informacijsko–knjižnični oddelek, Ljubljana
e-pošta: violetta.bottazzo@mf-rs.si

Izvleček

Internet, najhitreje razvijajoči se medij vseh časov, je samo eden v nizu medijev, ki ga knjižnice uporabljajo na začetku 21. stoletja. Še pred kratkim smo poznali »samo« medije, kot so: revije, časopisi, oglasne panoje, radio in televizijo, da bi čez noč sobivali z novimi mediji, ki ne nadomeščajo, ampak se vmeščajo v interaktivni medijski prostor, v katerem knjižnice vse bolj postajajo subjekt internega in zunanjega komuniciranja z javnostmi. Razvojni trendi so tako, kot vedno, hitrejši od zapisov o njih, in knjiga že nekaj časa ni najprimernejši medij za opisovanje revolucije na področju medijev.

Ključne besede: medijska revolucija, mediji, internet, odnosi z javnostmi

NAŠ PRVI MILIJON...

Janko Germadnik

Osrednja knjižnica Celje, Domoznanski oddelek
e-pošta: jgermadnik@ce.sik.ce

Izvleček

Letno poročilo Osrednje knjižnice Celje za leto 2001 kaže, da je število izposoj prvič v zgodovini te knjižnice krepko preseгло milijon. Izredno rast poslovanja izkazuje zlasti obdobje zadnjih desetih let. V ozadju te rasti je delovalo nekaj širših procesov, ki so nagovarjali ljudi k povečani uporabi knjižnic (vstop družbe v odprte mednarodne vode in zato povečane potrebe po izobraževanju vseh vrst, socialna diferenciacija z upadom kupne moči dela prebivalstva, vstop informacijske tehnologije v naše delo itd.). Seveda pa je bilo treba te priložnosti prepoznati in nanje odgovoriti s pripravljenostjo na spremembe, z razvojem lastnih znanj in novih storitev za uporabnike. Vsako okolje, tako notranje kot zunanje, ima svoje posebnosti, zato je bilo treba poleg nekaterih preizkušenih iskati tudi izvirne organizacijske in delovne rešitve.

Avtor prispevka je bil od septembra 1988 do novembra 2001 direktor knjižnice in je sokreiral smeri razvoja ter organiziral procese, ki so povzročili ugodne delovne rezultate, merjene po veljavni metodologiji. Spoznanja, preizkušena v praksi, so lahko v pomoč strokovnim kolegom, ki se ukvarjajo z organizacijo knjižnične ponudbe.

Ključne besede : splošne knjižnice, razvojni trendi, upravljanje, servisi

NOVA SLOVENSKA PODATKOVNA BAZA ROKOPISNEGA GRADIVA

Mihael Glavan

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
e-pošta: mihael.glavan@nuk.uni-lj.si

Matjaž Lulik

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
e-pošta: matjaz.lulik@nuk.uni-lj.si

Izvleček

Rokopisne zbirke, ki predstavljajo uporabniku veliko vrednost pri raziskovanju kulturne dediščine, imajo zaradi svojih posebnosti lasten sistem katalogizacije gradiva. Prav zaradi različnih pravil in standardov, ki jih upoštevajo evropske knjižnice, sta pod okriljem Evropske unije nastala projekta MALVINE (Manuscripts and Letters Via Integrated Networks in Europe), ki je povezal različne evropske bibliografske baze, nato pa še LEAF (Linking and Exploring Authority Files), ki uvaja arhitekturni model za distribuiran iskalni sistem obstoječih in nastajajočih avtorskih, korporativnih in geografskih normativnih zapisov. Globalni cilj projektov je harmonizacija različnih baz v sistem, ki bo uporabniku omogočal vpogled v fonde različnih rokopisnih zbirk, ne da bi mu bilo potrebno pregledovati vsako posebej, kar mu bo zblížalo in poenostavilo pridobivanje in izmenjavo informacij. Na osnovi sodelovanja v projektu LEAF sta v Narodni in univerzitetni knjižnici nastali normativna in bibliografska baza za popis rokopisnega gradiva. Kot polnopravni članici ji je dodeljena vloga testnega demonstratorja, saj je manjši prostor, kot je slovenski, dober prototip za funkcioniranje sistema, ki bo imel kasneje večje razsežnosti. Poleg novega dostopa do ostalih rokopisnih zbirk, ki jih bo sistem ponudil našim uporabnikom, bodo tudi v ostalih evropskih knjižnicah lahko pregledovali dragocene podatke o gradivu slovenskih knjižnic.

V prispevku analiziramo zasnovo in izvedbo projekta, delovanje iskalnega sistema in njegov pomen za mednarodno povezovanje in raziskovanje pisne kulturne dediščine. Sistem je odprt za povezovanje podatkovnih datotek v arhivih in muzejih.

Ključne besede: rokopisi, katalogizacija, normativna kontrola, bibliografski zapisi, on-line katalogi

DELO S POSEBNIMI SKUPINAMI BRALCEV V OSREDNJI KNJIŽNICI CELJE

Slavica Hrastnik

Osrednja knjižnica Celje
e-pošta: slavica@ce.sik.si

Izvleček

V Osrednji knjižnici Celje že nekaj let posvečamo večjo pozornost starejšim uporabnikom in ljudem s posebnimi potrebami. V referatu želim predstaviti dve obliki našega dela: Univerzo za tretje življenjsko obdobje in projekt Knjižnica na obisku.

Univerza za tretje življenjsko obdobje deluje kot oblika neformalnega izobraževanja starejših ljudi. Iz domoznanskega krožka se je dejavnost v osmih letih razširila na 18 različnih programov in šteje 330 članov. Večina slušateljev svoja nova znanja nadgrajuje z uporabo knjižničnega gradiva.

Projekt Knjižnica na obisku je namenjen individualnim članom knjižnice, ki jim je zaradi starosti ali bolezni onemogočen obisk knjižnice. Mnogo starih ali bolnih ljudi nima možnosti, da bi si v knjižnici izbrali zeleno literaturo. Tem bralcem, če izrazijo željo, da jih

obiščemo, dostavimo knjižnično gradivo, po njihovem ali našem izboru, na dom ali v bolnišnico.

Enkrat mesečno izvajamo tudi izposojno gradiva skupinam ljudi s posebnimi potrebami, to sta terapevtska skupina za samopomoč in društvo paraplegikov. Izposojno dvema posebnima skupinama, kjer je omejen dostop (zapori in regionalna varna hiša), pa izvajamo preko njihovih zastopnikov. V zadovoljstvo nam je dejstvo, da je dejavnost, ki jo opravljamo že nekaj let, našla mesto tudi v najnovejših smereh razvoja knjižničarske dejavnosti.

Ključne besede: splošne knjižnice, uporabniki, Univerza za tretje življenjsko obdobje, stari ljudje, ljudje s posebnimi potrebami, Celje

IZ TEORIJE V PRAKSO - ALI KAKO SMO SE LOTILI ODNOSOV Z JAVNOSTMI V KNJIŽNICI IVANA POTRČA PTUJ

Tjaša Mrgole Jukič

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj

e-pošta: tjasa.mrgole-jukic@guest.arnes.si

Izvleček

Knjižnica Ivana Potrča Ptuj se je oktobra 2000 v celoti preselila na novo lokacijo. Mali grad premore 3200 m², ki ponujajo kvalitetnejšo in širšo paleto dejavnosti. Naštete spremembe terjajo strokoven pristop do uporabnikov in širše javnosti.

Na podlagi empirične raziskave o potrebah uporabnikov in možnostih, ki jih Knjižnica Ivana Potrča nudi, avtorica obravnava strategijo odnosov z javnostmi, ki jo prikaže na aplikativnih primerih dela knjižnice. V prispevku obravnava tudi načine, ki jih knjižnica uporablja za popularizacijo celotne dejavnosti javnega zavoda.

Ključne besede: knjižnica, javnost, odnosi z javnostmi, ciljna publika, celostna podoba, projekti, mediji, popularizacija

STATUS KNJIŽNIČARJEV, ALI LAHKO KAJ STORIMO?

dr. Primož Južnič

Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Ljubljana

e-pošta: primoz.juznic@vf.un-lj.si

Izvleček

Status knjižničarjev je ena tistih tem, ki so stalnica tako v slovenskem, kot v svetovnem bibliotekarstvu. S svojim statusom v resnici niso zadovoljni celo knjižničarji v najbolj razvitih deželah. Torej izhajamo iz dejstva, da je percepcija nizkega statusa skupna vsem.

Besedilo poskuša analizirati elemente, ki sestavljajo status in družbeni ugled knjižničarja/knjižničarke kot profesije in posebej izpostavi procese profesionalizacije, izobrazbeno, starostno in spolno strukturo knjižničarjev. S podatki, ki so na voljo, bi predstavili tiste značilnosti, ki vplivajo na status knjižničarjev v družbi in opozorili na razliko med statusom, kot ga razumejo sami knjižničarji in tistim, ki se jim pripisuje, oz. kot ga vidijo drugi. Besedilo zaključujejo konkretni predlogi in tudi opozarja na možnosti in odgovornosti predvsem vodij knjižnic in same ZBDS za dvigovanje statusa profesije.

Ključne besede: knjižničarji, profesionalizacija, status, družbeni ugled

PRVI SLOVENSKI SLOVARJI BIBLIOTEKARSKE TERMINOLOGIJE - VZPOREDNE IZDAJE TISKANIH IN ELEKTRONSKIH PRIROČNIKOV

Ivan Kanič

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana
e-pošta: ivan.kanic@nuk.uni-lj.si

Zvonka Leder

Izvleček

Slovenski jezik in bibliotekarska terminologija kot njegov strokovni rabi namenjeni segment še nimata nobenega enojezičnega razlagalnega niti večjezičnega prevajalnega slovarja. Prispevek predstavlja pomemben mejnik v oblikovanju in kodifikaciji slovenske bibliotekarske terminologije ter velik dosežek v tradicionalnem in elektronskem založništvu bibliotekarskih priročnikov - projekt priprave prvih tovrstnih priročnikov v slovenskem jeziku, to je slovenskega razlagalnega in angleško-slovenskega ter slovensko-angleškega prevajalnega terminološkega slovarja za področje bibliotekarstva. Natančneje so opisani postopki zbiranja in računalniške obdelave slovarskega gradiva, zgradba terminoloških slovarjev, predstavljene pa so tudi publikacije, ki so izšle vzporedno v tiskani in elektronski obliki na svetovnem spletu. Prispevek ilustrirajo praktični prikazi iz vseh treh izdaj slovarjev.

Ključne besede: bibliotekarstvo, terminologija, slovarji, terminološki slovarji

ČLANARINE IN VPISNINE: SO SPLOŠNE KNJIŽNICE RES DOSTOPNE VSEM?

Martina Kerec

Visoka strokovna šola za podjetništvo, Portorož
e-pošta: martina.kerec@vssp.gea-college.si

Damjana Vovk

Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo
e-pošta: damjana.vovk@kiss.uni-lj.si

Izvleček

Del finančnega poslovanja knjižnic je zaračunavanje članarin in/ali vpisnin. Prispevek definira pojme kot so članarina, vpisnina, obrabnina in izposojnina. Predstavi terminološko uporabo pojmov v slovenski in anglosaški literaturi. Z izpostavitvijo vprašanja sprememb ob sprejemu novega knjižničarskega zakona prikaže tematiko skozi zakonske okvire Slovenije in v Evropske unije. V ta namen je bila izvedena raziskava med slovenskimi splošnimi knjižnicami, katere analiziramo. Z analizo sta prikazani razlika med individualnimi rešitvami problematike v splošnih knjižnicah in razlika med enakimi skupinami uporabnikov v splošnih knjižnicah. Potrditi se želi hipoteza, da je problem plačevanja članarin ali/in vpisnin večplasten: zagovarjamo ga lahko z vidika trženja knjižničnih storitev, a deloma ovržemo s teorijo pridobitve informacij javnega značaja, ki je vsakemu potencialnemu uporabniku zagotovljena z ustavo. S predlogi možnih rešitev poskušamo odpreti pot nadaljnji obravnavi problematike.

Ključne besede: splošne knjižnice, članarina, vpisnina, obrabnina, izposojnina, EU, Slovenija, raziskava, trženje, storitve

KNJIŽNICA KOT MEDIJ ZA PROMOCIJO TURISTIČNEGA KRAJA Z BLAGOVNO ZNAMKO

Danijela Leskošek

Knjižnica A. T. Linharta, Radovljica

e-pošta: knjiznica.atl@siol.net

Izvleček

Knjižnica je lahko prepoznaven element in dejavnik promocije na področju kulturno-turističnega managementa. Če želi biti prisotna in opažena, se mora vključiti v programske usmeritve razvoja kraja in okolja, v katerem deluje. Ne da bi izgubljala na pomembnosti osnovnega koncepta in poslanstva, je potrebno, da oblikuje dodatne programe, ki so tudi tržno usmerjeni. V prispevku bomo poskušali opisati model knjižnice v razvitem turističnem in izobraževalnem ter kongresnem središču, kar naj bi Bled postal do leta 2006 (po pridobitvi turistične blagovne znamke).

Opredelili bomo temeljne programe organizacije in dela knjižnice, na katere se pripenjajo prepoznavni segmenti aktivnega sodelovanja na širšem polju kulture in kvalitativnem nivoju ponudbe in servisiranja turističnega, poslovnega, kongresnega, informacijskega, etno-glasbenega, grafično-umetnostnega, izobraževalnega in popotniškega področja dejavnosti, kjer lahko knjižnica deluje kot povezovalni prepoznavni člen.

Ključne besede: splošne knjižnice, promocija, javnost, odnosi z javnostmi, turizem z blagovno znamko, posebne zbirke, informacijska središča

KOMUNICIRATI S KNJIŽNICO: REFERENČNI PROCES PREKO INTERNETA

Ivan Marković

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja Koper

e-pošta: ivan@kp.sik.si

Izvleček

Referenčni proces v knjižnici predstavlja tisto dogajanje, kjer je komunikacija med uporabnikom in knjižničarjem najmočnejša, elektronski referenčni servis pa nov način izrabljanja sodobne tehnologije v korist oddaljenega uporabnika.

Pomen interneta se iz dneva v dan veča in dopolnjuje tudi na področju iskanja informacij: poleg avtomatičnih iskalnih orodij nastajajo celo komercialne službe digitalnega referenčnega procesa. Slednji do določene mere posnemajo delovanje elektronskega referenčnega servisa knjižnic.

Vprašanje je, kako se bodo znale knjižnice spopasti s tovrstno konkurenco. Bodočnost oz. obstoj elektronskih referenčnih servisov v knjižnicah bo odvisna od kakovosti takšne storitve, ki jo je mogoče doseči le z vzajemnim sodelovanjem velikega števila knjižnic.

Ključne besede: elektronski referenčni servis, elektronska pošta, uporabniki, knjižnice

ODLIČNOST V PRAKSI ODNOSOV Z JAVNOSTMI

dr. Lela B. Njatin

Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Ljubljana
e-pošta: lbn@zrc-sazu.si

Izvleček

Helsinška listina o kvaliteti o odnosih z javnostmi, ki jo je leta 1997 izdal Mednarodni inštitut za kvaliteto v odnosih z javnostmi, je določila minimalni standard, ki zagotavlja odličnost v praksi odnosov z javnostmi. Gre za štiri krovne kategorije: postopek ali način, kako poteka dejavnost; opravljanje ali način, kako je vzpostavljena dejavnost kot poklic; izvrševanje ali način, kako učinkuje dejavnost; in osebne veščine ali način, kako posamezniki prispevajo k dejavnosti. V Sloveniji je najbolj zadoščeno kategoriji postopka, nato izvrševanju, osebnim veščinam in šele na zadnjem mestu opravljanju. Na področju javnih zavodov, kamor večinoma sodijo knjižnice, je omejitev za slednje zakonska regulacija financiranja. Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti je sicer javni zavod na področju raziskovanja, vendar ga predstavljamo kot zgled, kako je praksa v posameznem primeru dosegla odličnost, čeprav redno ne zadošča vsem kategorijam kvalitete. Leta 1998 je Koordinacija raziskovalnih ustanov Slovenije, ki ji je predsedoval ZRC SAZU, uspešno izvedla komunikacijsko akcijo za povečanje proračunskega deleža za znanost, ker so posamezni dejavniki kvalitete učinkovali tako močno, da so nadomestili izostanek drugih. Komunikacijska akcija je osvojila evropsko nagrado IABC za odličnost v praksi odnosov z javnostmi. Kljub temu uspehu nedoslednost v zadoščanju minimalnemu standardu kvalitete ne more zagotavljati trajno odličnost v praksi odnosov z javnostmi.

Ključne besede: javni zavodi, odličnost, kakovost, odnosi z javnostmi, komunikacijska akcija

VLOGA IN POMEN KNJIŽNIC V TEORIJAH JAVNOSTI

Andrej Pinter

Fakulteta za družbene vede, Ljubljana
e-pošta: andrej.pinter@guest.arnes.si

Izvleček

Ko govorimo o javnosti, imamo lahko v mislih več različnih pomenov (Splichal 1997, Arendt 1994, Habermas 1989). Zelo pogosto govorimo o javnosti kot o nekem širšem družbenem področju, kjer se odvijajo aktivnosti, ki so obče dostopne, splošne, vidne in ki so pomembne za vse ali vsaj za večino državljanov. Javno je lahko tudi oznaka za specifičen značaj predmeta, o katerem govorimo, kot recimo, ko govorimo o javnem interesu, javnih osebnostih, javnih zavodih, itd. Obstaja pa še tretji, teoretsko najbolj vznemirljiv pomen javnosti, in sicer javnost kot specifična družbena kategorija. Knjižnice so že po naravi svojih dejavnosti, svojega poslanstva ter zaradi dejstva, da so zavezane izpolnjevanju javnega interesa pomemben del javne sfere. Pomembno vprašanje, ki se postavlja danes, pa je vprašanje o tem, koliko zmorejo prispevati k pozornosti in aktivnosti sodobne javnosti. Ali z obratnega zornega kota, kakšno vlogo pripisujejo sodobne teorije javnosti knjižnicam in na kakšen način modelirajo njihov prispevek k izpopolnjevanju in delovanju javnosti. Če pogledamo v zgodovino, so knjižnice ter druga institucionalizirana in javno dostopna informacijska središča, kot recimo čitalnice in bralna društva odigrale ključno vlogo pri vzponu javnosti (Habermas 1989). Knjižnice so

bile tiste ključne institucije, ki so javnostim omogočile, da so se prepoznale, da so prepoznale svoje zmožnosti in potenciale. Pričujoči referat predstavlja te bogate izkušnje v kontekst sodobne, informacijske družbe, ki enako kot potrebuje kvalitetne knjižnice, hlepi po aktivni in informirani javnosti (Arendt 1994). Čeprav se morda danes zdi, da predvsem knjižnice iščejo svoje javnosti, je mnogo pomembnejše dejstvo, da so sodobne javnosti vse bolj odvisne od knjižnic kot dinamičnih informacijskih središč.

Ključne besede: javnost, javno mnenje, informacije, dostop, demokratični potenciali

OD ZIBKE DO GENETIKE : MUZEJSKA KNJIŽNICA MED JAVNOSTJO IN SPECIALNOSTJO

Mojca Račič

Slovenski etnografski muzej, Ljubljana
e-pošta: mojca.racic@guest.arnes.si

Izvleček

Prispevek analizira pretekle in sedanje vzroke, ki silijo muzejske knjižnice v tranzicijo ter predvideva, katere razmere v družbi in na področju informacijske tehnologije bodo tudi v bodoče vplivale na razvoj muzejev in s tem tudi knjižnic. Na primeru knjižnice Slovenskega etnografskega muzeja ugotavlja, na kakšen način in v kakšni meri se je knjižnica enega izmed osmih slovenskih nacionalnih muzejev odzvala na novo nastale razmere ter s kakšnimi težavami in dilemami se ob tem sooča. Eno izmed odločujočih vprašanj, ki pogojuje razvoj knjižnice in ki je znotraj muzeja deležno nasprotujočih si odgovorov, je večje odpiranje muzejske knjižnice javnosti. Avtorica analizira razloge za in proti takšni odločitvi ter ugotavlja, kakšne so možnosti in katere naloge čakajo knjižnico v primeru, da se muzejska politika odloči v prid večjega odpiranja muzejske knjižnice javnosti.

Ključne besede: javnost, javno mnenje, informacije, dostop, demokratični potenciali

JAVNA PODOBA VISOKOŠOLSKE KNJIŽNICE

mag. Anamarija Rožič-Hristovski

Ana Marija Furlan

Ksenija Sikošek

Centralna medicinska knjižnica, Medicinska fakulteta, Ljubljana
e-pošta: anamarija.rozic-hristovski@mf.uni-lj.si

Izvleček

Za večino organizacij je javna podoba bistvenega pomena za njihov uspeh. Tudi knjižnice vse bolj razumejo potrebo po jasnih odnosih z javnostjo, ki jim preko zagotavljanja stalne finančne in moralne podpore omogočajo razvoj in uspeh. Ker se danes v visokem šolstvu bije ostra tekma za sredstva, morajo vodje visokošolskih knjižnic spoznati, da so napor vloženi v odnose z javnostjo sredstvo za pridobivanje podpore v njeni matični organizaciji. Ti odnosi vključujejo različne poti komuniciranja s posameznimi skupinami v javnosti, ki jih predstavljajo vodstvo fakultete, osebje fakultete, študenti in širša skupnost. Pri komunikaciji s potencialnimi uporabniki pa se vse bolj uveljavlja marketinški pristop, katerega cilj je ponudba po meri uporabnika. Uspešen pristop zahteva, da knjižničar razume potrebe svojih uporabnikov ter njihovo dožemanje

knjižničnih virov in storitev. V ta namen se izdelava marketinški načrt, ki je za knjižnico učinkovito orodje, da opredeli in posreduje svojo podobo, filozofijo in poslanstvo v okviru matične organizacije. Centralna medicinska knjižnica (CMK) je osrednja knjižnica za področje biomedicine v Sloveniji. Med uporabniki so študenti, osebje Medicinske fakultete pa tudi številni zdravstveni delavci, raziskovalci in laiki iz vse države. CMK je za komunikacijo s tako raznovrstnimi uporabniki razvila različne pristope, ki omogočajo ustrezno obveščanje kot tudi povratne informacije.

Ključne besede: Centralna medicinska knjižnica, javnost, odnosi z javnostmi, uporabniki

WANTED: AN EFFICIENT AND USER FRIENDLY LIBRARY CATALOG (IŠČEMO: UČINKOVIT IN PREPROST KNJIŽNIČNI KATALOG)

dr. Jerry D. SAYE

School of Information and Library Science, University of North Carolina at Chapel Hill
e-pošta: saye@ils.unc.edu

dr. Alenka ŠAUPERL

Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo, Filozofska fakulteta, Ljubljana
e-pošta: alenka.sauperl@ff.uni-lj.si

Abstract

Many people find great challenges in using library catalogs. Current OPACs have developed from traditional card catalog structure while the MARC formats have primarily provided coding conventions for the traditional bibliographic description. Catalogers put a lot of effort in preparing catalog records. Yet some studies show that the product of their work is not as useful as it could be. OPACs and their users efficiently use only a fraction of data present in catalog records. We will explore which parts of the catalog records are useful and which are not. We will analyze how an alternative catalog record, based on Functional Requirements for Bibliographic Records, would aid in maximizing the catalog record usefulness.

Key words: library catalogs, catalog records, MARC formats, international standard book description, Functional requirements for bibliographic records, user needs

PROJEKTI GLOBALNEGA SODELOVANJA

mag. Renata Šolar

NUK - Kartografska in slikovna zbirka, Ljubljana
e-pošta: renata.solar@nuk.uni-lj.si

Laila Miletić-Vejzović

Manuscripts, Archives and Special Collections
Washington State University Library
e-pošta: vejzovic@wsu.edu

Izvelek

Prispevek predstavlja sodelovanje kartografske in slikovne zbirke Narodne in univerzitetne knjižnice, Geodetskega inštituta Slovenije in posebne zbirke Univerzitetne knjižnice zvezne države Washington, ZDA, pri predstavitvi reprezentančnih zemljevidov

slovenskega ozemlja na spletu. Sodobna tehnologija je dramatično spremenila dostop do zakladov posebnih zbirk, obenem pa narekuje izmenjavo izkušenj in povezovanje. Prispevek tudi preiskuje globalizacijo informacij in možnosti mednarodnega povezovanja, sodelovanja različnih knjižnic in institucij, ki skrbijo za kulturno dediščino, ter osnove konzorcijev, katerih namen je znižanja visokih stroškov sodobnih projektov. Prispevek nadalje poudarja pomembnost bibliografskih standardov, ki omogočajo funkcionalnost in izmenjavo informacij, ne glede na meje in jezik. V sklepu podaja pregled uspešnega sodelovanja, najboljših standardov in izkušenj in odpira diskusijo o novih projektih.

Ključne besede: kartografija, digitalizacija, globalizacija informacij, bibliografski standardi

CILJNE SKUPINE KNJIŽNICE

Vesna Trobec

Knjižnica Otona Župančiča, Ljubljana

e-pošta: vesna.trobec@lj-oz.sik.si

Izvleček

V prispevku se avtorica ukvarja s ciljnim skupinami uporabnikov in se osredotoča na Knjižnico Otona Župančiča v primerjavi z ostalimi ljubljanskimi splošnimi knjižnicami. Vloga knjižnice je močno socialno zaznamovana, saj dopolnjuje tržni princip s socialnim principom, ki je utemeljen na dostopu do informacij in znanja za vse, ne le za ekonomsko močne. Za izpolnjevanje te funkcije je potrebno podrobno spremljanje uporabniških skupin, njihovih potreb in navad ter sprememb deležev posameznih tovrstnih skupin med članstvom in obiskovanjem knjižnice. Knjižnica se tako odziva na spremembe med svojimi uporabniki in v svojem okolju. Avtorica se ukvarja z različnimi kategorijami uporabnikov, opredeljuje njihove potrebe, pomanjkljivosti tovrstne knjižnične ponudbe in določa populacijo, ki knjižnice ne obiskuje in ne uporablja njenih storitev. Članek se ukvarja s praktičnimi in teoretičnimi vidiki s področja marketinga in promocije. Predstavlja tudi servise, ki so jih KOŽ razvili, da bi zadovoljili potrebe specifičnih skupin uporabnikov.

Ključne besede: splošne knjižnice, marketing, promocija, javnost, knjižnične storitve, uporabniki, ciljna publika

KULTURA MERJENA USPEŠNOSTI V VISOKOŠOLSКИH KNJIŽNICAH

Nana Turk

Centralna medicinska knjižnica, Ljubljana

e-pošta: nana.turk@mf.uni-lj.si

Izvleček

Tradicionalni načini merjenja dela v knjižnicah kot statičnih sistemih je bilo zbiranje podatkov o virih, ki zagotavljajo njihovo delovanje (inputs) in povprečni rezultati dela (outputs). V osemdesetih letih, ko so se začele na področju visokošolskega izobraževanja uveljavljati kvalitativne spremembe, so se spreminjali tudi načini merjenja dela v visokošolskih knjižnicah. Inputi in outputi so postali le sredstvo za zbiranje podatkov, vrednosti o uspešnosti dela so prinesli rezultati vpliva knjižničnih storitev na učinkovitost uporabnikovega strokovnega dela (outcomes) in koristi knjižničnih storitev za uporabnika (impact). Nova kultura merjenja poudarja merjenje kvalitete dela, uspešnosti in učinkovitosti kot rezultat analize dejavnosti na podlagi zbranih podatkov,

ugotavljanja razlik med pričakovanjem in zaznavanjem kvalitete storitev ter porabe finančnih sredstev. Kot taka lahko zaživi le v okolju, kjer udeleženci vedo, kakšne rezultate proizvajajo in kako rezultati vplivajo na pričakovanje uporabnikov, ugotovljeni rezultati pa služijo kot osnova za planiranje dejavnosti ter definiranje rezultatov dela in koristi na okolje.

Ključne besede: visokošolske knjižnice, evalvacija, uspešnosti, učinkovitost, kakovost

MARKETINŠKA USMERJENOST ŠOLSKIH KNJIŽNIC

mag. Francesca Žumer

OŠ Poljane, Ljubljana

e-pošta: franceska.zumer@guest.arnes.si

Zdenka Verlič

OŠ Ketteja in Murna, Ljubljana

e-pošta: zdenka.verlič@guest.arnes.si

Izvleček

Šolska knjižnica s sistematično in načrtovano obliko promocije seznanja in pridobiva javnost za uporabo njenih storitev. Tako ustvarja pozitivno podobo o svojem delu v očeh ciljne javnosti in jo seznanja s svojo ponudbo, kar poveča možnost uporabe njenih storitev in dobrih odnosov z javnostmi. Ločimo notranjo (učenci, delavci šole) in zunanjo javnost (starši, družbene skupnosti) šolskih knjižnic. Obe sta nujni za učinkovito delovanje šolskih knjižnic, njeno ponudbo in pridobivanje uporabnikov. To pomeni tudi povečanje ugleda šolske knjižnice v javnosti, pridobivanje dodatnih finančnih sredstev in kakovostnih kadrov za delovanje knjižnice.

Referat bo poleg naše analize vključeval tudi izsledke raziskave o marketinški usmerjenosti šolskih knjižnic, ki je bila izvedena v juniju 1998. Primerjali bomo rezultate obeh raziskav o tržno-komunikacijskih orodjih, ki jih za svojo promocijo in stike z javnostmi uporabljajo šolske knjižnice. Raziskava bo izvedena na naključnem vzorcu šol, vključevala pa bo analizo uporabe lastnih tiskanih gradiv (predstavitvena zloženka, brošura šole, šolsko glasilo) in drugih avdio in video gradiv (oglasne deske, šolski radio), uporabe množičnih medijev (revije, časopisi, radio, televizija), promocije preko medmrežja (spletne strani), vključevanja knjižnice v LDN šoli (dan odprtih vrat, sejmi, izobraževalne prireditve, konference in sejmi), uporabe logotipa, sodelovanje v domačem okolju in odnosu do strokovne knjižničarske javnosti. Dobljeni rezultati bodo lahko prispevali k usmerjanju šolskih knjižničarje v sistematično načrtovanje vzpostavljanja odnosov z javnostmi.

Ključne besede: šolske knjižnice, marketing, trženje, tržne raziskave, promocija knjižničnih storitev

LIBRARIES AND THE PUBLIC - A VIEW FROM AMERICA (KNJIŽNICE IN JAVNOST - POGLED IZ AMERIKE)

dr. Terry L. Weech

Graduate School of Library and Information Science, University of Illinois at Urbana-Champaign, Illinois, USA
e-pošta: t-weech@uiuc.edu

Abstract

Libraries in America receive support primarily from local and state government sources. The national government provides less than ten percent of the financial support to most libraries. This structure of support has provided both challenges and opportunities for librarians in all types of libraries. The paper will summarize the results of research and experience in the United States on how libraries have accommodated to this structure when seeking support for public access to libraries. Specific activities, such as lobbying efforts with government officials and advocacy activities at a wide variety of social and political levels will be described. The process of defining the purpose of various types of libraries in the marketing and promotion of the use of libraries, as well as the state, regional, and national efforts of cooperative activities, will be analysed. The role of state, regional and national library associations will also be outlined with suggestions for successful strategies that might be utilised in other countries, such as Slovenia.

Key words: libraries, USA, financing, marketing, promotion, public relations, American Library Association

Okrogle mize in predstavitve

- ⇒ Sekcija za splošne knjižnice: "**Elektronski priročniki in servisi**" (moderatorica: *Breda Karun*)
- ⇒ Sekcija za šolske knjižnice: "**Aktualnosti v šolskem knjižničarstvu**" (moderatorica: *Nataša Kuštrin Tušek*)
- ⇒ "**Konzorcijsko povezovanje slovenskih knjižnic**" (moderator: *Ivan Kanič*)
- ⇒ **Predstavitev Slovenskega splošnega geslovnika** (moderator: *mag. Zoran Krstulović*)

**STROKOVNO POSVETOVANJE ZBDS
"KNJIŽNICE IN JAVNOST"
Festivalna dvorana, Bled
14. – 16. oktober 2002**

P R I J A V N I C A

Prijavljam udeležbo na strokovnem posvetovanju ZBDS:

Ime in priimek udeleženca: _____

Uradni naziv ustanove - plačnika: _____

Naslov ustanove: _____

Poštna številka: _____ Kraj: _____

Tel.: _____ Fax: _____

E-pošta: _____

Davčni zavezanec (ustrezno obkroži): da ne

Davčna številka: _____ Matična številka: _____

Član društva bibliotekarjev (katerega): _____

Kotizacija (DDV je vključen v ceno):

člani: **38.000,00 SIT** nečlani: **42.000,00 SIT**

(v kotizacijo je vključeno gradivo z zbornikom posvetovanja, družabno srečanje z večerjo in izlet)

Podpis udeleženca/ke:

Žig

Podpis odgovorne osebe:

Datum: _____

Prijave sprejemamo do **30. septembra 2002** na naslov: ZBDS, Turjaška 1, 1000 Ljubljana in po faxu: 01/2513-052. Pisne odpovedi upoštevamo najkasneje tri dni pred začetkom posvetovanja.

Prijavnice brez žiga in podpisa odgovorne osebe so neveljavne.

Kotizacijo plačajte na **ŽR ZBDS Ljubljana, 50100-678-47436, po prejemu računa.**

Dodatne informacije glede prijav so na voljo na
tel: 01/2001-193, Liljana Hubej, 01/5861-309, Irena Sešek.

STROKOVNO POSVETOVANJE ZBDS
KNJIŽNICE IN JAVNOST
 Bled, Festivalna dvorana, 14.10. – 16.10.2002

PRIJAVNICA ZA HOTEL

Ime in priimek: _____

Organizacija: _____

Naslov: _____

Pošta in poštna številka: _____

Davčna številka: _____

Tel./fax: _____ E-mail: _____

REZERVACIJA HOTELSKIH NAMESTITEV

(cene so v EUR/osebo/dan in vključujejo nočitev/zajtrk in turistično takso)

Prosimo obkrožite izbrano opcijo:

HOTEL	Enoposteljna soba		Dvoposteljna soba	
	Park	Jezero	Park	Jezero
TOPLICE *****	80	100	50	60
GOLF ****		78		50
PARK****		78		50
KOMPAS****		78		50
KRIM***		40		30
JADRAN***		40		30
TRST***		40		30

Želim deliti sobo z (ime udeleženca): _____

Plačilo: nastanitve in ostale hotelske usluge plačate v hotelu samem.

Depozit za rezervacije ni potreben. Kreditne kartice so sprejemljive.

PRIHOD IN ODHOD

Datum prihoda: _____ Datum odhoda: _____

Podpis: _____ Datum: _____

Prosimo pošljite izpolnjen obrazec do 20. septembra 2002 na naslov:

Albatros Bled, Majda Zidanski s.p.
 Ribenska 2
 4260 BLEED

Tel.: 04/5780 350
 Fax: 04/5780 355
 E-mail: albatros@albatros-bled.com
<http://www.albatros-bled.com>

IX. POSVETOVANJE SEKCIJE ZA SPECIALNE KNJIŽNICE ZBDS

Izobraževalni management v specialnih knjižnicah

Ljubljana, 14. - 15. november 2002

PRIJAVNICA

Prijavljam udeležbo na strokovnem posvetovanju Sekcije za specialne knjižnice ZBDS:

Ime in priimek: _____

Knjižnica/ustanova: _____

Delovno mesto: _____

Naslov: _____

Tel./Fax: _____ E-mail: _____

Davčni zavezanec: DA NE

Davčna številka ustanove:

Kotizacija za udeležbo na posvetovanju znaša **25.000 tolarjev**. V kotizacijo so vključeni tudi: zbornik, reklamno gradivo, osvežilne pijače in dve kosili.

Kotizacijo vplačate po prejetju računa na žiro račun: **50100-603-40295** (z oznako 9. posvetovanje)

Način prijave:

- najprej pošljite izpolnjeno prijavnico na spodnji naslov
- po udeležbi na posvetovanju vam bo NUK izstavil račun

NUK, Državna matična služba za knjižničarstvo, mag. Nada Češnovar, Turjaška 1, 1000 Ljubljana.

Dodatne informacije tel.: (01)-5861-312

IX. POSVETOVANJE SEKCIJE ZA SPECIALNE KNJIŽNICE ZBDS

AVTORJI IN NASLOVI REFERATOV

1. **mag. Dragotin Kardoš:** *Izobraževanje uporabnikov znanstvenih in tehničnih informacij v knjižnicah in informacijskih centrih.* (FNT – Oddelek za kemijsko izobraževanje, Ljubljana)
2. **Kristina Hacin Ludvik:** *Specialni knjižničarji – navigatorji znanja.* (Banka Slovenije, Ljubljana)
3. **Milena Lovišček:** *Knjižnica znanja.* (Telekom, Ljubljana)
4. **dr. Maja Jokić:** *Specijalne knjižnice i obrazovanje korisnika – stanje u Hrvatskoj.* (NSK , Zagreb, Hrvaška)
5. **mag. Anamarija Rožič-Hristovski, Boža Oberč, Sonja Pogačnik:** *Značilnosti načrtovanja izobraževalnih programov v knjižnici.* (Medicinska fakulteta, Ljubljana)
6. **dr. Anja Dular:** *Elektronski mediji so osvojili in zasvojili uporabnike knjižnic.* (Narodni muzej, Ljubljana)
7. **mag. Karen Vitković:** *Edukacija krajnih korisnika u PLIVI d.d.* (Pliva d.d., Zagreb, Hrvaška)
8. **dr. Melita Ambrožič:** *Znanja in sposobnosti knjižničarjev za učečo se družbo.* (NUK, Ljubljana)
9. **dr. Rafael Ball:** *Knowledge Management - What could Libraries do for Life – long Learning?* (Zentralbibliothek Julich, Nemčija)
10. **dr. Primož Južnič:** *Informacijska pismenost in uporabniki specialnih knjižnic.* (Veterinarska fakulteta, Ljubljana)
11. **mag. Zdenka Petermanec:** *Referenčni pogovor – reševanje uporabnikovega informacijskega problema in ena od oblik njegovega izobraževanja.* (Ekonomska fakulteta, Maribor)
12. **mag. Petar Šobot, Romana Muhvič-Šumandl:** *Izobraževalna dejavnost IZUM-a.* (IZUM, Maribor)
13. **Violetta Bottazzo:** *Portali – orodja za upravljanje z znanjem.* (Ministrstvo za finance, Ljubljana)
14. **mag. Angela Čuk:** *Samoizobraževanje – zahteva globalne družbe znanja.* (Krka d.d., Novo mesto)
15. **Andreja Može, mag. Zdravka Pejova:** *Kako poteka izobraževanje v specialnih knjižnicah?* (Statistični urad RS in Mednarodni center, Ljubljana)
16. **dr. Metka Vrtačnik, mag. Irena Sajovic:** *Informacijska in komunikacijska pismenost, ključni kategoriji sodobnega izobraževanja.* (FNT – Oddelek za kemijsko izobraževanje, Ljubljana)
17. **Drpić Marko:** *Neknjižničarske naloge knjižničarja v kulturni ustanovi.* (Slovenski etnografski muzej, Ljubljana)
18. **mag. Majda Šef:** *Znanje knjižničarjev, ne sme biti samo specialno znanje.* (Ekonomska fakulteta, Ljubljana)
19. **dr. Jože Urbanija:** *Prilagajanje študijskega programa novim trendom v knjižničarstvu.* (Filozofska fakulteta, Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo Ljubljana)

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA
Turjaška 1
1000 LJUBLJANA

N A R O Č I L N I C A

Ustanova:

Ulica:

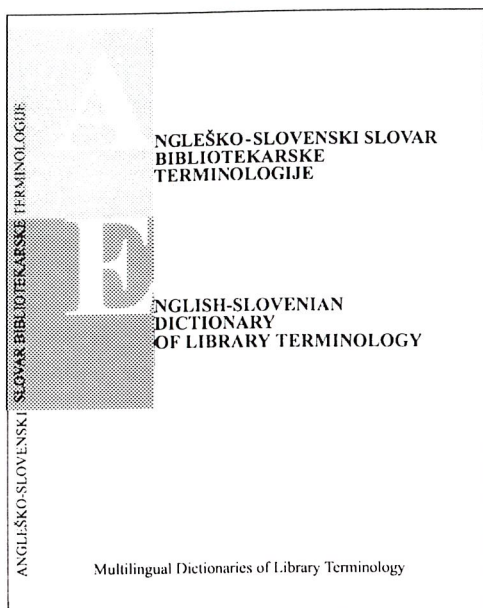
Poštna številka: _____ Kraj: _____

Odgovorna oseba: _____ Davčna številka: _____

Naročam _____ izvodov publikacije ***Splošni slovenski geslovník : navodila za predmetno označevanje knjižničnega gradiva in geslovník***. - Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica, 2002. Po ceni 4.275 SIT.

Datum:

Podpis:

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA
Turjaška 1
1000 LJUBLJANA

**Angleško-slovenski slovar
bibliotekarske terminologije**
Ivan Kanič, Zlata Dimec, Polona Vilar

NAROČILNICA

Ustanova: _____

Ulica: _____

Poštna številka: _____ Kraj: _____

Odgovorna oseba: _____ Davčna številka: _____

Naročam **Angleško-slovenski slovar bibliotekarske terminologije**:

. izvodov **TISKANE** publikacije po ceni 3.000 SIT

. izvodov kompleta **TISKANE in ELEKTRONSKE** publikacije
(internetni dostop z geslom) po ceni 6.000 SIT

Uporabniško ime in geslo za dostop do elektronske verzije vam bomo poslali na naslov:

po elektronski pošti: _____

ali

v pismu na naslovnika:

Ime in priimek: _____

Pri pošiljanju knjige po pošti zaračunamo poštnino in manipulativne stroške v višini 500 SIT.

Datum:

Podpis: